

Оиламиз меҳмони

Суратга Эркин АЪЗАМОВ изоҳи: Ҳа-ҳа беш йил бурун олинган бу суратдан ўзини тополмай Папай гагво қилгани қилган. Тўғри-да, бобожон бор, бувижон бор, аяси, икки тоғаси — ана! Ҳа қани? Дадаси-чи?..

ОИЛАМ — МУҚАДДАС ЎЗУВЧИ, “ТАФАККУР” ЖУР- НАЛИ БОШ МУҲАРРИРИ ЭРКИН АЪЗАМОВ БИЛАН СУХБАТ.

— Эркин ака, 2004 йил “Тафаккур” журналининг “Бош муҳаррир саҳифаси”да “Савобнинг йўли — пинҳона. Меҳр-мурувват кўз-кўз этилса, миннатга айланади. Миннатнинг эса тоши оғир, у гуноҳ, куфр ҳисобида. Ҳиммат қилаверинг, майли, сув ё балиқ билмаса... Холик билар! Савобнинг бошқа йўли йўқ”, деган эдингиз.

2006 йил “Ҳомийлар ва шифокорлар йили” бўлди. Сиз ушбу йилда халқимиз руҳиятида қандай ўзгаришлар бўлишини истар эдингиз? Шифокорларимизни ўтган “Сихат-саломатлик йили”да ҳам унутмаган эдик. Агар улар ана шу эътиборларга жавобан беморларга чинаккам меҳрибонлик қилса, минг раҳмат деймиз. Ҳомийлар ноҳор, камхаржроқ миллатдошларимизга бегараз қайишса, кўзи ёшли бандаларга мурувват кўрсатса, уларга ҳам минг бор таъзим!

Аммо, харчанд беминнат бўлмасин, бировнинг қўлидан бир нарса олиш нақадар оғир! Бир умр садақа, хайр-эхсон ҳисобига яшаб бўлмайди. Шунга маҳжум майибу ногиронларнинг йўриги бошқа. Лекин тўрт мучаси бугун одам бундай нафақага кўз тикмай, белини маҳкам боғлаб ўзига ўзи ҳиммат қилмоқни ўйлаши даркор. Бунинг учун кишига гурур керак. Нафсониятли одам бировдан бир нарса кутмайди. Мағрур ватандошларимиз кўпайса қанийди!

— Қадимий маданиятимизни сақлаб қолиш учун ёшлар нималарга эътибор бериши керак?

— Ёшлар эмас, биринчи галда сизу биз — уларнинг ота-онаси, ака-опаси эътибор беришимиз керак бунга. Қўй юради кўзи билан, бир-бирининг изи билан. Биз яхши бўлсак, биз миллий маданиятимизни кадрлай билсак, ёшларимиз қаёққа борарди? Майли, ҳозирча улар поп-мопига маҳлиё бўлиб турсин, сизу биздан бирор фазилат ўтган бўлса, бир кун бориб маком оҳангларига ҳам ҳавас қўярс. Акс ҳолда, бунга ҳам ўзимиз — катталар айбдор. Демак, биз уларга вақтида аслнаслини тағини олмаганмиз, берган тарбиямиз ноқис бўлган — экканимизни ўрамайд-да энди.

“Ёшлар тарбияси, ёшлар тарбияси” деймиз. Уларни ким тарбиялайди —

сиз билан бизми ахир? Ҳўш, ўзимиз рисолавий тарбияни кўрганмизми? Ўзимиз ростгўй, тўғри сўзимизми? Ўзимизнинг тоған-туғанимиз лўқмаи халолми? Шунга ишончингиз комил бўлса — кўркманг, болаларингиз Сиздан узоқ кетмайди. Ойнадан ўпқалаш осон...

— Ҳар битта оилани митти давлатга менгаш мумкин. Шу “давлат”нинг иқтисодию сиёсатини “фуқаро”лари ҳал қилади. Баъзан оила аъзолари ўртасида чиқадиған низо-ларнинг асл негизи нимада деб ўйлайсиз?

— Йўқчиликдан десам кўнглингиз тўладими? Йўқ, мен моддий қийинчиликнигина назарда тутмаялман. Инсоф йўқлиги, оқибат йўқлиги, ўзаро меҳр-муҳаббатнинг етишмаслиги — аввало мана шулар сабаб. Бунисиям бориб-бориб тарбиянинг чалалигига... йўқлигига тақалади. Авлоний бобонинг машҳур сўзларини ҳаммамиз биламиз, тақоррлаб юрамиз. Лекин моҳиятини-чи?

Тарбия — ҳаёт-мамат масаласи!
— Турмуш ўртоғингиз ва фарзандларингиз ҳақида сўзлаб берсангиз.

— Аёлимнинг касби лойиҳачи архитектор... эди, ҳозир — “бувижон”. Нафақага чиққач, уйда ўтириб Папайга қарайди. Ундан қўли бўшаганда — “бобожон”га. “Папай” — неварам Бехрўзга ўзим қўйган лақаб. Аслида у телевизордагидек исмалокхўр Папай эмас, қилтириқ-қина бир бола. Беш яшар. Лекин ваҳимаси зўр! Уч тилда чулдирайди, ўқийди, ёзади, “стишок” айтиб чарчамайди. Ойиси — Сурайё қизим — безакчи расом. Энди иқтисодчиликка ҳам ўқияпти. Ҳозир Ҳиндистонда. Инглиз тилидан малакасини ошириб келмоқчи.

Умуман, бизнинг оилада чет тилларга қизиқиш катта. Сурайёнинг икки укаси — Сиёвўш билан Сардор — дипломатия университетиде таълим олган. Иккисиям уч-тўрттадан тил билади. Айникса, каттасини мақтайдилар — инглиз тилини инглизларга ҳам ўргатармиш! Лекин буни текшириб кўришингиз иложи йўқ — дадаси бор-йўғи “иккинчи она тили”га сал келишади, холос!

Албатта, бу болалар айнан дадаси айтган йўлдан бориб, дадаси истагандек одам бўлиб етишди дейиш қийин. Аммо нолиса — ношукрчилик бўлар...

Барно РУСТАМОВА суҳбатлашди.

Юртбошимиз томонидан иқтидорли қизларни рағбатлантириш, уларни қўллаб-қувватлаш мақсадида Зулфия номидаги Давлат мукофотининг таъсис этилганига мана саккиз йил бўлди. Ана шу ўтган йиллар мобайнида Зулфия қизлари деган шарафли номга Республикадаги жуда кўп рағбат ижодкор, билимдон, зукко, бетакрор истеъдод соҳиблари сазовор бўлишди. Ҳар йили 8- март арафасида совриндорлар эълон қилинадиган тантанани бутун Ўзбекистон ҳаяжон билан кутадиған бўлди. Ҳар бир вилоят учун Зулфия қизларини эъозлаш, ёшларга ибрат қилиб кўрсатиш, улар ижодини ардоқлаш анъанага айланиб қолди. Бу йилги совриндорлар орасида Навоий Дав-

САОДАТЛИ ТАЛАБА

лат педагогика институтининг 4-курс талабаси Назокат Мухаммедованин ғам борлиги нафақат олийгоҳ жамоасини, балки барча навоийликларни қувонтирди.

Назокат Кизилтепа туманида элга беминнат хизмат қилаётган Жўра Мухаммедов ҳамда қишлоқ ҳамшираси Бахшанда Шириновларнинг тўнғич фарзанди. У ўрта мактабда ўқиб юрган кезларидаёқ ўзининг билимга чанқоклиги, салоҳияти, аъло хулқи билан устозлари ва тенгдошларори орасида эътибор қозонди.

Назокат Мухаммедова бугун олийгоҳда Табиатшунослик факультетининг География ва иқтисодий билим асослари йўналишида аълочи талаба. У кейинги уч йилда мунтазам “Талаба ва илмий техника тараққиёти” Олимпиадасининг Республика босқичида иштирок этиб, голиблар сафидан ўрин олиб келмоқда. Унинг қатор илмий мақолалари Ўзбекистон Географлар жамияти журналида мунтазам чоп этилмоқда. Назокат ёш бўлишига қарамасдан Ўзбекистон Географлар жамиятининг аъзоси ҳам. Бу албатта унинг юксак орзу-интилишлари, илм чўққиларини эгаллаш йўлидаги чуқур изланишлари, маърифатли қалб эгаси эканлигидан далолат беради. Худди ана шу интилишлари туфайли Навоий Давлат Педагогика олийгоҳи томонидан Зулфия номидаги Давлат мукофоти таъсис этилган эди.

Оддийгина, самимий, камтарин ва билимдон, соатлаб кўзгу олдида ўзига оро беришдан кўра, китоб ўқишни, илм

йўлида тинимсиз изланишни афзал кўрадиган бу зукко қизга ана шу юксак мукофот насиб этди.

— Талабамиз Назокат Мухаммедовага насиб этган бу мукофот барчамизни чексиз қувонтирди, кўзларимизда севинч ёшлари ва гурур билан унинг Ватанимизнинг юксак мукофоти-ни қабул қилиб олаётган лаҳзаларни қузатдик, — дейди институтнинг Табиатшунослик факультети декани, биология фанлари номзоди, вилоят “Олима аёллар” уюшмаси раиси Гулчехра Шамсуддинова. —

Ҳақиқий илм йўлидан бораётган бу саодатли қизнинг бундай ютуқларни қўлга киритишида устозлари — Ўзбекистон Миллий Университети “Минтақавий иқтисодиёт” кафедраси мудири, профессор А. Солиев, институтимизнинг география кафедраси мудири Ю. Раҳматов, шу кафедра катта ўқитувчиси З. Абдиеваларнинг алоҳида хизматлари борлигини эътироф этиш лозим.

Оддий, меҳнаткаш оилада тарбияланиб, қишлоқ мактабда камол топан, Ҳазрат Навоий номли илм масканида олий таҳсилни олаётган Назокат Мухаммедова келгусида илм йўлидан бориб, ўзи танлаган йўналиши бўйича магистратурада ўқишни давом эттириб, мустақил мамлакатимиз иқтисодиёти-ни ривожлантиришга ўзининг муносиб хиссасини қўшишига шубҳа йўқ.

Маруса ҲОСИЛОВА,
“Туркистон-пресс”

ЎЗ ҲИСОБИДАН

Ўзбекистон Бадий Академияси тасарруфидеги Қашқадарё тасвирий ва амалий санъат лицей-интернати Шаҳрисабз шаҳрининг “Пиллакашлик” маҳалла фуқаролар йиғини ҳудудида жойлашган. Маҳалла фуқаролар йиғини ва лицей-интернат жамоаси ўртасида мустаҳкам алоқа ўрнатилган бўлиб, барча тadbирлар, ободончилик ишларида

Ахборот

БАҲОР ҚУВОНЧЛАРИ

Наврўзи олам тантанаси бизнинг Сирдарё вилояти, Боёвут туманига қарашли Чўлқуварлар макони - Разъезд Боёвут қишлоғида алоҳида қувонч билан нишонланди. Маҳалламиз оқсоқоли Примкул Яхшибоев, маҳалла хотин-қизлар қўмитаси раиси Замира Жўрабоева, шунингдек, қишлоқ врачлик пункти бош шифо-

бир-бирлига беминнат ёрдам кўрсатиб келмоқдалар.

2006 йил — “Ҳомийлар ва шифокорлар йили” муносабати билан маҳалла фуқаролар йиғини диний-маърифат ва маънавий-ахлоқий тарбия масалалари бўйича маслаҳатчиси Матлуба опа ўз жағма-маси ҳисобидан лицейда таълим олаётган икки нафар кам таъминланган оила фарзандлари учун стипендия таъсис этди.

Муҳиддин ОСТОНОВ

кори Хасанбой Тўраевлар биргаликда, уйда ётган беморларнинг ҳолидан хабар олиб, кўнгиллари кўтариб, Наврўзи байрами билан табриқлаб чиқдилар. 8 март, Наврўз айёмлари муносабати билан аёллар учун кўнгилочар тadbир ташкил қилинди.

Каримжон ТОҶИЕВ,
Сирдарё вилояти, Боёвут тумани.

БАРАКА— ҲАРАКАТДА

Андижон вилояти хотин-қизлар кўмиталари бугунги кунда қандай ишларни амалга оширмоқдалар?

Манзура ЭГАМОВА - Андижон вилояти ҳокими ўринбосари, хотин-қизлар кўмитаси раиси:

- Раҳматли бобом: "Оғзингдаги лўқмани чайнасанг, ютишининг иложи йўқ. Шунингдек яшаш учун ҳаракат қилмасанг, тангри берган неъмат — қўл, оёқ, ақлдан фойдаланмасанг, ҳаётинг ҳам томоққа тикилган лўқмадек бўлади", - дердилар.
Ҳамма бало бекорчиликдан келиб чиқади. Шу боис ишсизман деган аёлни оилавий тадбиркорликка жалб қилдик. Тадбиркор аёлларни эса қўллаб-қувватлаб, уларга ҳам бир неча хотин-қизни шогирдликка бердик. Улар жами 2млрд. 109 млн. сўм кредит маблағлари билан таъминланди. Ташқи иқтисодий алоқалар агентлиги бошқармаси ҳамкорлигида 10 нафар тадбиркор аёлнинг лойиҳалари маъқулланиб, 59 минг доллар миқдорда кредит олдилар.
Ишсиз аёлларни иш билан банд этиш учун меҳнат армаркалари ўтказилди. Мурожаат этганларнинг 2014 нафари ишга йўланма олди, қолганлари касбга йўналтириш учун ўқишга юборилди ва жамоат ишларига жалб этилди. Шунингдек, ногиронлар, жазони ўташ жойидан озод этилганлар ҳам иш билан таъминланди.

- Биз энг аввало бирма-бир уйдаги аёлнинг руҳияти билан танишдик.

"Намунали оила", "Ибратли хонадон", "Қайнона-она", "Келин - бола" каби кўрик танловларини ўтказдик. Оилавий муаммолар юзасидан қўлинг муурожаатларнинг сайёр судлов тартибида кўриб чиқирилиши, фуқаролик ишлари бўйича туманлараро судлари, ФХДБ бўлимлари билан ҳамкорликда ўтказган суҳбатларимиз ўз самарасини берди-ажралишлар камайди.

Мавлудахон Алихонова, Муборакхон Саидова, Махсумоҳон Иминова, Роҳатой Йўлдошева сингари қўллаб фаол аёлларимиз хотин-қизларнинг қаддларини тиклашлари, ҳуқуқларини танишлари, иш билан банд бўлишлари учун ўз ёрдамларини аямаяптилар.

Матлубахон ТҮЙЧИЕВА - Бўз тумани ҳокими ўринбосари, хотин-қизлар кўмитаси раиси:

- Бу йил - "Ҳомийлар ва шифокорлар йили". Маслаҳатчилар билан вилоятдаги 4 та "Муруват уйи"га бориб қариялар, ногиронлар, ақли заифлар, етим-есирлар ҳолидан хабар олдик. Қўлимиздан келганча моддий ва маънавий ёрдам кўрсатдик. Ҳокимлик томонидан эса уларнинг ҳар бирига кундалик эҳтиёж буюмлари ва совғалар тарқатдик. Маслаҳатчилар ўзлари таёрлаб келган мазали пишириқлар ва таомлар, етиштирган

Зулхумор МҮМИНОВА - Шахрихон тумани ҳокими ўринбосари, хотин-қизлар кўмитаси раиси:

- Ишни ўсмир қизларни гинеколог кўригидан ўтказишни ташкил қилишдан бошланган. Чунки бўлажак оналар соғлом бўлса, фарзандларимиз ҳар томонлама тўқис бўлади. Экстрагенитал касаллиги аниқланган қизлар соғломлаштириш муассасаларига жалб этилди. Малакали шифокорлардан 3 та гуруҳ тuzилиб, маҳаллаларда, қишлоқларда суҳбатлар, тиббий кўриклар ташкил қилинди.

Соғлом оиланинг бунёд бўлиши учун ҳудудий ўқув семинарлари ҳам ўтказилди. Тадбирларда "Еш келин-куёв учун эсдалик", "Янги ҳаётга соғлом қадамлар билан", "Ҳаёт учун далиллар", "Соғлом она - соғлом бола", "Сиз она бўлдингиз" каби мавзуларда буклетлар тарқатилди. Натижада туманда истиалмаган ҳомиладорликнинг олди олинди, оналар ва болалар ўлими камайди.

Ҳа, Аёл кўнгли мисли чинни пиёла бўлса, иродаси метинга қиёс қилиниши беизга эмас. Бу ташбеҳ андижонлик оймиларнинг сайратига, феъллига қарата айтилгандай.
С. ФАХРИДИНОВА

Суратда: (1-қатор ўнгдан биринчи) Шохида опа оила аъзолари билан.

Ҳар бир инсон ўз саломатлиги йўлида ўзи қайғуриши керак, - дейди Сирдарё тумани "Ойбек" тиббий кўриқдан ўтказиш поликлиникаси бошлиғи Шохида Могометова. - Баъзилар эмлаш деган нарсасига эътибор-

сиз қарайди. Аммо унинг вақтида қилиниши, одамни ўлимдан сақлашни ҳам унутмаслик керак. Поликлиникамиз ҳар бир одамга касаллиги бўйича аниқ йўналиш беради. Ногирон ва кам таъминланганларга бепул хизмат кўрсатади.

Қува тумани "Ўрта Ҳўжа Ҳасан" маҳалласи кўча бошиси Хуморхон Мирзаева 20 ҳўжаликнинг тўю маъракасига бош-қош. Бу кўчада жанжалли уй йўқ ҳисоб. Қийналганлар эътибордан четда қолмайди. Яқинда 2 нафар кам таъминланган оиланинг боласига суннат тўйи қилиб беришди. Президентимизнинг «Савоб ишни ҳар кун ҳар ким қилиши керак», деган ҳикмат оранинг шиорига айланган.

- 30 йилдан буён она-тили ва адабиёт фанидан дарс берман, - дейди Зарафшон шаҳридаги 8-мактаб ўқитувчиси Моҳира опа Равшанова. - Шаҳар аҳли кўп миллатли бўлгани учун ҳам ўзбек тили ва адабиётининг гўзаллигини, бойлигини уларнинг фикрлаш оламига мослаб сингдиришга ҳаракат қиламан.
САНОВАР.

ЭНГ НАМУНАЛИ ҚИЗ КИМ?

Қизларни маънавий ва жисмоний комиликка етказиш, бўш вақтларини фойдали ишларга сарфлаш ҳамда ҳаётга тайёрлаш мақсадида "Қамолот" ЁИХ қатор тадбирларни амалга ошириб келмоқда. Жумладан "Қамолот" ЁИХ Тошкент шаҳар бўлими Кенгашида "Маҳалланинг намунали қизи" кўрик-танловининг шаҳар босқичи бўлиб ўтди. Тадбир "Маҳалла умидлари" маркази ташаббуси билан уюштирилди. Танловда қизлар: "Таништирув", "Саломатлик-бахтли ҳаёт гарови", "Мазали таом

тайёрлаш - менинг бурчим", "Тарбиячи опа", "Байрамона соч турмаги" каби шартлар бўйича беллашишди. Улар уларнинг эпчиллиги, ширинсуханлиги, пазандалиklarини намойиш қилишди. Айниқса, Сарвиноз Абдуваитованинг "Атиргул" торти, Дилфуза Жўраеванинг байрамона соч турмаги, Нафосат Сулаймонованинг шеърый жавоблари йўғилганларга манзур бўлди. Ҳолилар диплом ҳамда совғалар билан тақдирланди.
Ҳ. РАҲАБОВА, Д. ОНДАЕВА

ЗИЁЛИЛАР МАҲАЛЛАСИДА

Пойтахтимизнинг Собир Раҳимов тумани, Беруний маҳалласида Наврўз шодийнаси бўлиб ўтди.

- Маҳаллаимиз зиёлилар маҳалласи. Чунки бу ерда ўнга яқин академиклар, кўллаб профессорлар ва фан номзодлари истиқомат қилишди, - дейди оқсоқол Саиджаҳед Обидов. - Шунданми биз тез-тез

маърифат кечаларини уюштириб тураемиз. Бу албатта ёшларимизнинг тарбиясига ижобий таъсир кўрсатади.

- Бизда бирор бир ноҳўя, қалти хўлатлар учрамайди, - дейди маҳалла маслаҳатчиси Матлуба Муҳиддинова. - Маҳаллаимиз хотин-қизлар раиси Жаннатхон билан бирга аёлларимизнинг ҳуқуқий билимини оши-

риш ишларини бошлаган эдик, барчаси жон-диллари билан қўллаб-қувватлашди. Шунингдек, аёлларимизнинг спорт билан шугулланишлари яхши йўлга қўйдик. Маҳалладошларимизнинг барчаси фидойи, жонкуяр. Акушер-гинекологимиз Шаҳодатхон маҳалла хотин-қизларини бепул даволайди. Маҳаллаимиз фарзанди, таниқли актёр Фатҳулла Маъсудов ҳар бир яхши кунимизда ҳамроҳ. Маҳалла фаоли Раъно опа Раҳимбоева эса аҳоли ўртасида "Оила ва жамият" газетасининг жонкуяр тарғиботчиси.

- Илоё, ҳар бир хонадонда, маҳаллаимизда, юртимизда тинчлик-ободлик, фаровонлик оҳанглари янграб тураверсин, - дейишди тантана иштирокчилари.

Матлуба ШУКУРОВА

САВОБДАН ЧЕТДА ҚОЛМАНГ!

Ўзбекистон савдо-саноат палатасининг бир қатор вазирлик ва идоралар билан ҳамкорликда ўтказган тадбиркорларнинг республика анжуманида мамлакатимиз ишбилармонларига қарата Мурожаати қабул қилинди. Ушбу тадбир «Хайрли, савобли ишларда бир-биримиздан

қолишмайлик» шиори остида ўтказилиб, ҳомийлик ишларини амалга ошираётган тадбиркор ва фермерларнинг иш таърибасини кўрсатиш, аҳолининг ёрдамга муҳтож қатламни қўллаб-қувватлаш ғоясини тарғиб этишга қаратилди.
«Туркистон-пресс»

МЕН ХАЁТГА

КАЙТМОКЧИМАН

Тиббиёт фанидан амалиёт ўташ учун гуруҳимиз билан Чуқурсойда жойлашган Республика руҳий касалликлар шифохонасида бўлдик. У ерда руҳий хасталикка чалинган беморлар билан бир қаторда гиёҳвандлик ва ичкиликбозлик балосига учраганлар ҳам даволанишар экан. Бизнинг гуруҳ айнан шу захри-қотил чангалига тушган беморлар даволанаётган бўлимга бориши керак эди.

Шу вақтгача гиёҳванд кишининг аянчли қисмати ҳақида кимлардандир эшитар, киною кўрсатувлардан кўра эдим, лекин ҳеч юрагимга яқин олмас эдим. Аммо касалхона ҳовлиси йўлакчаларидан юриб борар эканман, вужудимни киши билмас қайғу қамраб ола бошлади. Ёғоч ўриндиқларда мунгайиб ўтирган ранглар беморларнинг назари бизга қадаларди. Уларнинг кўзларидаги нур шу даражада хира тортиб кетганидан, ҳатто нигоҳларини илғаш мушкул эди.

Бино ичкарасига кирдик. Узун йўлак. Онда сонда беморлар кўзга ташланиб кўяди. Кела-келашда оғзи гапдан тинмаган баъзи шўҳроқ ҳамкурсларим ҳам суккутга чўмган. Кузатувчи ҳамшира бизни бош врач хонасига олиб борди ва амалиётимиз мақсадини тушунтирди. Бош врач ўрта ёшлардаги аёл экан. У киши ўқишимизни суриштирди: "Агар хоҳласанглар, беморларни битта-биттадан хонага чақириб суҳбатлашасан. Чунки палаталарга бориб, савол-жавоб қиладиган бўлсак, шовқин-сурон бўлиб кетади. Бу эса уларнинг асабига қаттиқ тегиши мумкин", - деди.

Рози бўлдик. Врач опа гиёҳвандликдан азият чеккан бир беморни чақиртирди. Хонага ўттиз ёшлардаги бир киши кириб келди. Шунда аминманки, курсдошларимнинг бари, албатта ўзим ҳам сесканиб кетдик. Ўзига моғор нуқси урган одамни ҳеч кўрганмисиз? Кўзлари ич-ичига ботиб кетган, кўринишидан тирик мурда дейсиз. Бемор мажолсиз курсига чўкди. Опа: "Савол беришингиз мумкин", - деб қайта-қайта айтсалар-да, негадир ҳеч ким бунга журъат қила олмади. Бемор бир ютиниб кўйди-да, аста сўз бошлади:

- 2002 йилда ота-онам автохалокатга учраб, оламдан ўтишди. Қайғуга чидай олмай, ўзимни ичкиликка урдим. Хотиним қизчамни олиб, ота-синикига кетиб қолди. Уйимда ҳеч нима қолмади. Ҳаммасини чиқариб сотдим. Қўлга илинарли биттагина қизчамнинг аравачаси қолди. Бўлмади. Ахийри акамлар мени шу касалхонага олиб келишди. Бироз аҳолим яхшилангандай бўлди. Иродамга ишониб, бу ердан кетдим. Хотиним қайтиб келди. Ўзим ҳас-собман. Аста рўзгоримни тиклай бошладим. Табибиётим қайтиб кўпайди.

Янги йил кечаси эди. Оғайнилар билан бир жойда йиғилишдик. Байрам учун бир қадаҳдан ичишга ундашди. Лекин хохламадим. Шунда собиқ улфатларимдан бири арокдан ҳам зўр нарса борлигини айтиб қолди ва тилла қоғозчага ўралган нарсадан таътиб кўришга таклиф қилди. Билсам, у героин экан. "Бир мартасига одам ўрганиб қолмайди, аммо, лекин мазза қилиб, кайф қиласан", - деяверди. Шайтон

йўлдан урдими, ростини айтсам, иродам етишмай, шу балодан татиб кўрдим. Шу билан ҳаётим бузилиб кетди. Ҳозир ҳеч ким эмасман. Соғлигим, оиламни бой бердим. Улар мени ташлаб кетишди. Тўғри ҳам қилишди. Сабоби, охириги вақтларда ҳеч нима кўзимга кўринмай, ҳайвонга айланиб қолган эдим. Бир марта героиннинг хумори шу даражада тутдики, аъзойи баданим қажар эди, бу даҳшатли азобни фақат угина вақтинчалик тўхтатар эди. Сотиб, пул қилай десам, уйда ҳеч вақо қолмаган. Шунда мен йигитлик шайъимга доғ тушириб, ўз жуфти ҳалолимни фоҳишалик қилиб бўлса-да, пул топиб келиши учун ярим кечада кўчага чиқариб юбордим. Шу-шу хотиним мендан юз ўтирди.

Ўз ихтиёрим билан яна касалхонага келдим. Мен ҳаётга қайтмоқчиман...

У бу сўзларни илтижо оҳангида айтди. Фақат бу илтижолар Худога қаратилганмиди, ёки ўз нафсига қаратилганмиди, энди бу ўзига аён.

Малоҳат МҲМИНОВА,
ЎЗМУ журналистика факультети 3-курс талабаси.

Гиёҳвандликнинг яна бир хавфли кўриниши, бу токсикомания. Токсикомания-организмнинг бирорта доривор моддага ўрганиб қолиши билан ифодаланадиган руҳий ҳолат. Айрим ёшлар қандайдир ҳузур бахш этадиган, яъни спирт активлигини келтириб чиқарадиган ювувчи порошоклар, бўёқлар, эмал, бошқа эритувчи моддалардан фойдаланадилар. Буларни истеъмол қилиш орқали токсикомания пайдо бўлади. Токсикоманияга уйку келтириб чиқарувчи барбитуратлардан ташқари, транквилизаторлар (диазепам, седуксен ва бошқалар), психостимуляторлар (цикледол ва бошқалар) ҳам сабабчи бўлади.

Токсикоманияга мубтало бўлиб қолганларда, албатта руҳий ҳолатда ўзгариш сезилади, жисмоний меҳнатга бўлган лаёқати йўқолади, озмиб кетади, хотираси заифлашади, фикрлаши саёзлашади, яшашга бефарқ бўлиб қолади. Кўп ҳолларда юзи заъфарон тортиб, шишинқирайди, кўзлари хиралашади, сочининг ранги ўзгаради, жароҳатлар битиши қийин кечади. Айниқса касалликларга бўлган курашчан-

«Олтин қалам» халқаро танловига

Биз шифохонага етиб келдик. Элдор оғир аҳволда ётарди. "Дори"дан захарланган экан.
- Боласи тушмагур, бундай дорини қаердан олибди?
- Кейин билдим. Равел деган ўртоғи олиб келган экан. Бир мазза қиламиз, деб ўша "дори"-ни ичишибди. Ҳайрият шу ал-позда кўшнимизнинг ўғли келиб қолибди. Уларнинг аҳволини кўриб, кўрқиб кетибди

сир қилади. Оқибатда мия фаолияти сусайиб, шу ондаёқ ўсмир-ёш ўзини хаёлий дунёда кўради.
- Шунчалик таъсирчан бўладими?
- Ҳа, токсик моддаларни истеъмол қилганда, бош айланиб, ўзини ҳар хил кўйга солади. Боланинг нигоҳида ён-атрофидаги арзимас воқеа ва ҳодисалар фаройиб

АСРЛАР ВА БОСИ

команияга уйку келтириб чиқарувчи барбитуратлардан ташқари, транквилизаторлар (диазепам, седуксен ва бошқалар), психостимуляторлар (цикледол ва бошқалар) ҳам сабабчи бўлади.

бўлиб туолади. Бола бундан ҳузур олади, Бирок бу вақтинчалик "кайф" оқибати кўнгилсиз ва фожеали яқун топиши ҳам мумкин. Токсикоманиянинг ҳамма тури энг аввало боланинг соғлиғига, жисмоний қувватига салбий таъсир кўрсатади.
- Бошқа зарари ҳам борми?
- Бор. Бундай ҳолатга ўрганган ўсмир ёшлар ўқишлари пазасайиб, дарсларга қатнашмай кўяди. Энг ачинарли томони бу тоифадаги болалар одамови бўлиб, бошқалардан ўзини четга олади. Воқеа ва ҳодисаларга бепарво, лоқайд, эътиборсиз бўлади. Токсикоманияга дучор бўлган

НАСЛЛАР НИДОСИ

лик сусайиб кетади. Токсикоманияга дучор бўлганлар даволанишга мойиллик сезмайдилар, натижада иш қобилиятини йўқотиб, ногирон бўлиб қоладилар.
- Ёлғиз ўғлим Элдорни уйда қолдириб, ўзим синглимникига бориб келмоқчи бўлдим, - дейди бир онахон. - Мен шаҳарнинг бир чеккасида, синглим Ноила бошқа чеккасида туради. Йўлга чикдим. Бир амаллаб синглимникига етиб келиб, энди ҳол-аҳвол сўрашиб турганимда телефон жиринглаб қолди. Кувейм Рафиқ гўшақни кўтариб, ким билан-дир гаплашди. Карасам, ранги ўзгариб кетибди.
- Тинчликми? - сўрадим.
- Элдор касалхонага тушибди, - деди у.

ва "тез ёрдам"га сим қоқибди. - Армияда хизмат ўтаётган пайтларимда, - дейди Сафарбой деган танишим, - тез-тез аскарларнинг тиш порошоги, оёқ кийими учун креми йўқоладиган бўлди. Кейин билсак, бир неча аскар йигитлар уларни истеъмол қилиб "кайф"ланишар экан.
- Ё тавба! Тиш порошогини тушуниш мумкин, ахир пойафзал кремини қандай истеъмол қилади?
- Ҳа, энгилтаклик оқибати туфайли, "кайф"ланиш учун бензин, эфир, айрим кислота-ларни, бўёқларни ҳам ҳидловчи токсикоманлар бор. Ҳали кучга тўлмаган ёш организмга, ёғ-оқсил катақчаларга кимёвий воситалар тез таъ-

болалар фалаж ёки сўқир (кўр) бўлиб қолиши мумкин.
- Биродар, бундай болалардан Худо сақласин!
Гиёҳвандлик балосига мубтало бўлганлар қанчалик тез шифокорларга мурожаат қилса, шунчалик яхши бўлади. Бу дардга дучор бўлганларни ўзбошимчилик билан уйда, ёхуд таниш-билиш ёрдамчи даволашга йўл қўймаслик керак. Хар дардинг давоси бор, хар дардинг ўз даволувчи мутахассиси бор. Табиб билан шифокорнинг ўртасида катта фарқ борлигини унутмаслик керак.
Абдулҳамид ҲАБИБУЛЛАЕВ,
доцент.

САҲОВАТЛИ ТАЛАБАЛАР

Ўзбекистон Хотин-қизлар қўмитаси ташаббуси асосида "Болаларнинг бегонаси бўлмайди" номли қайирий акцияси ташкил қилинган эди. Андижон муҳандислик-иктисодиёт институти хотин-қизлар қўмитаси, институт бирлашган қасаба уюшмаси қўмитаси "Камолот" ҳаракати билан ҳамкорликда тадбирлар режасини ишлаб чиқди. Институт талаба-қизлари томонидан 500 дан ортиқ юмшоқ ўйинчоқлар тайёрланди. Шу асосда ташкил қилинган танлов якунига

кўра, Молия факультети қизлари ғолиб деб топилди. Қизлар муваффақиятидан руҳланган 2-курс 3-гуруҳ талаба йигитлари ўқув қуроллари сотиб олиб, мактабларга тарқатиш ташаббуси билан чиқдилар. Йигитлар томонидан тўпланган спорт инвентарлари, ўқув қуроллари ҳамда қизлар тайёрлаган юмшоқ ўйинчоқлар мактаб-интернет ўқувчиларига, кам таъминланган оила-лар фарзандларига совға қилинди.

Ҳамидулло МАТИСАЕВ.

МУЛОҚОТГА ВАҚТ ТОПАЙЛИК!

Касбимиз тақозоси билан тез-тез бўлиб турадиган психологик мунозараларда ота-оналарга савол беришга тўри келади: "Хар қачон фарзандларингиз билан қанча мулоқотда бўласиз?" Аксарият ота-оналар ёки жавоб беришга қийналиб қолишади, ёхуд "имкон даражасида гаплашиб тураемиз", деб жавоб беришади.

Шахсий мулоҳаза

ботини топган. Яқинда телевидениенинг "Тошкент" телеканалда "Оила" кўрсатувини томоша қилиб қолдим. Муаллиф ва бошловчи қўйилган мақсадни ойдинлаштиришга, унга эришиш учун кўрсатув иштирокчиларини фаллаштирашга қилаётган ҳаракатларини кўриб хурсанд бўлиб кетдим. Бу кўрсатувда ягона психологик мақсад — оилада ота-она ва фарзанд ўртасида ўзаро ҳамкорлик муносабатларини, бу муносабатлар орқали бир-бирини тушуниш имкониятини ошириш мақсади қўйил-

ганлиги яққол кўриниб турди. Айтиш керакки, кўрсатув муаллифи бу мақсадга маълум даражада эришди ҳам. Бизнингча, кўрсатув ижодкорлари келгусида оиладаги муносабатларни масалалари хар томонлама ва кен қамровли ёритиладиган "Оила ва жамият" газетаси билан яқин ҳамкорлик ўрнатишлари керак. Бундай ҳамкорлик кўрсатувга янги мавзулар, янги ҳақрамонлар топишда қўл келиши аниқ.
Э. САТТОРОВ,
психологик фанларни номзоди, доцент.

- Опажон, менга ёрдам беринглар! Телефон гўшагидан ёшгина кизнинг тахликали овози эшитилди.

- **Тинчликми, синглим?**
- Мен уйдан қочиб кетмокчиман... кўнграб йиглаб юборди киз.

- **Нега қочасиз? Кимдан қочасиз?** - **Ундаги безовталики менга кўчди.**

- Онамдан... ўз онамдан!

- **Ўз онангиздан?!**

- Онам мени 50 ёшлик бир эр-какка сотибди!

- **Ёшингиз нечада?**

- 15 да.

- **Ё парвардигор! Онангиз касал эмасми?**

- Соппа-со! - Киз ўқиб-ўқиб йиғлади.

- **Сиз бундан қандай... қачон хабар топдингиз?**

- Онам мени алдаб бир таниш дугонасиникига олиб борди. У кўрkinчли бир эркак билан ароқ ичиб ўтирган экан.

Ўша хола менга: "Овқат қилиб кел", - деб, ошхонага чиқариб юборди. Ўзлари онам билан паст овозда роса гаплашишди.

Онам билан нималар устидадир кўп тортишишди. Сўнг "хо-хо"лаб кулиб, онам ҳам уларга қўшилиб ароқ ичди. Магнитофон қўйиб, рақс тушишди.

Бир пасдан сўнг "хола" билан эркак киши бошқа хонага кириб кетишди. Онам эса ошхонага чиқиб, менга ёрдамлашди.

Ярим соатлардан кейин улар хонадан чиқиб, яна ароқ ичишди. "Холам" бу гал чиройли халат кийиб олган эди.

"Бунча чиройли!" - десам, у: "Бизнинг гапимизга кирсанг, сенга ҳам олиб берамиз", - деди. Ёнидаги киши эса кулиб, менинг белимдан кучоклади.

"Вой" деб, ўзимни четга олудим, онам: "Ўзингнинг амакинг-ку, нега қочасан?" - деб ёнига ўтказиб қўйди.

Ўзимни ёмон ҳис қилдим. Ошхонага чиқиб, овқатни сузаётсам, ҳалиги "амаки" ҳам олдимга бориб, сигарет чекканча мени бошдан-оёқ кузатиб ўтирди.

Хонада эса онам билан "холам" роса "қаҳ-қаҳ" уриб кулишди.

- **У "холангиз"нинг болалари, эри йўқмиди?**

- Йўқ, ёлғиз яшар экан. Онамнинг айтишича, "тутинган кизлари" кўп экан.

Агар у "холам"га ёқсам, бойиб кетарканмиз, яхши яшарканмиз... Овқатни еб бўлишгач улар бизни тақсига солиб юборишди.

Уйга қайтаётганимизда, онам менга жуда кўп пул кўрсатди. "Бу пулни қаердан олдингиз?" - десам: "Сени сотдим", - деди. Ҳазиллашяпти деб ўйладим.

Уйга боргач, мени ёнига олиб, сочимни силаб: "Энди катта қиз бўлиб қолдинг. Менинг даврим ўтди. Бойвачча одамларга ёқсанг, ошигимиз олчи бўлади. Улар ҳам барча кизларни ёқтираверимайди. Агар бир кун

чидаб берсанг, ҳаммаси яхши бўлади", - деди. Кўрқиб кетдим. Йиғладим. Онам ҳам йиғлаб, отамни, тақдирини қаргади...

"Мен ҳам шундай бўлсин, дебманми. Худо билади мендан кейин сенинг кунинг кимларга қолади... Отангдай куёвга учрасанг, бундан ҳам баттар яшайсан. Мени ҳам боғлаб бераман. Уканг—ўғил бола, кунини кўриб кетади. Қизим, бироз бойиб олайлик, сени яхши куёвга бера-

уриб, қамалиб кетган. Қариндошлари ҳам йўқ, "Детдом"да ўсган экан...

- **Онангиз ишлайдими?**
- Ҳа, ошхонада идиш-товоқ ювувчи бўлиб ишлайди.

- **Онангизнинг қариндошлари борми?**

- Қишлоқда бувим, тоғаларим бор. Лекин жуда кам кўришамиз. Опа, менга йўл кўрсатинг... - Қиз яна энтикиб-энтикиб

гиз бор. Бу - сиздаги катта имконият, бу - сизнинг бахтингиз! Агар манзлигингизни айтсангиз, биз ҳам бу вазиятдан қутилишингизга ёрдам берамиз.

- Мен номимиз ҳамманинг оғзига тушишидан уяламан. Кейин одамлар кўлини бизгиз қилиб мени кўрсатишди. Унда мен "тоза"лигимни қандай исбот қиламан?

- **Ҳозир уйдан кўнғироқ қилаясизми?**

- Ҳа, онам ҳар кун телефонни ҳам узиб, яшириб кетаётувди. Бугун шошиб чиқиб кетгани учун яшириш ёдидан кўтарилди. Газетадан телефон рақамингизни топиб, кўнғироқ қилаяман. Ҳозир онам келиб қолади.

- **Бувингизнинг телефони борми?**

- Ҳа...

- **Тезда уларга кўнғироқ қилиб, чакринг.**

- Мени тушунишармикан? Уриш бўлиб кетмасмикан?

- **Вақтни ўтказманг. Натижасини менга айтасиз.**

Гапим тугамасдан телефон гўшаги "дуг-дуг"лаб қолди. Кўнглим хижил бўлиб гўшақни қўйдим. Кун бўйи у кизнинг гаплари хаёлимдан чиқмади. Она ўз кизининг номусини, шаънини, бахтини сотишга ақл бовар қилмасди. Икки марта турмушда омади чопмаган одам наҳотки зурриёдига ҳам шуни раво кўрса...

Ахир бўри ҳам боласини ҳар хил хавфлардан асрайди-ку. Биз—инсонимиз ахир!

Орадан бир ҳафта ўтиб, телефон гўшагидан ўша таниш овоз эшитилди.

- Салом опа! Мен... Гулиман! - Бу гал кизгинанинг овозида хотиржамлик, ҳатто хийла қувноклик ҳам бор эди.

- **Танидинг, синглим. Ҳаётингиз изига тушиб кетдимиз? - Шошиб сўрадим.**

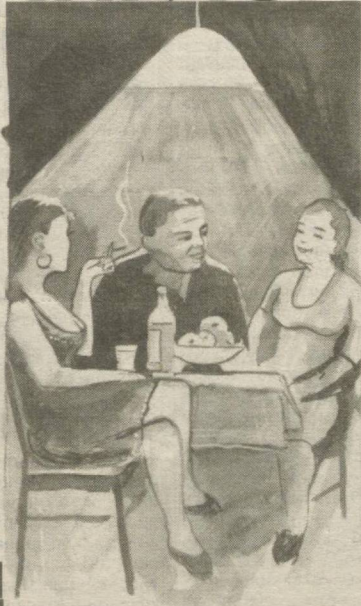
- Ҳа, опа, раҳмат сизга, тўғри маслаҳат берган экансиз. Ўша кун дугонамга кўнғироқ қилдим. У эса милисага бориб айтибди. Милиса онамни, "холам"ни ва ўша эркакни ушлаб судга берди. Онам йиғлайвергани учун уларни кечирдим. Ҳозир бувимники яшайман. Ўқишларим яхши. Худо хоҳласа, мактабни тугатсам, милисага ишга кираман. Одамларни ёмонлардан асраб қолмоқчиман...

- **Муродингизга етин!**

Бир неча кундан буён "хуфтон" бўлиб юрган кўнглимда чироқ ёқилгандай бўлди. Ҳа, инсон ҳар ишга қодир. Фақат юракни умид, келажакка ишонч тарк этмасан бўлгани...

Санобар ФАХРИДИНОВА

ИШОНЧИНГИЗНИ

Кўнғироқларингиз...

ЙЎҚОТМАНГ!

ман", - деди. Бошимни деворга уриб, роса йиғладим. "Бировга айтсанг, ўзимни ўлдирман", - деди онам.

- **Мактабда ўқийсизми?**
- Ўқирдим... Ҳозир онам ўқитмай қўйган.

Кўчага чиқса ҳам эшикларни қулфлаб чиқади. Дугоналаримга ҳавасим келади.

- **Отангиз, ака-укаларингиз борми?**

- Кичкина укам бор. Отам ичувчи бўлгани учун онам билан ажрашиб кетишган.

Укам кейинги "отам"дан. Лекин у отам ҳам кетиб қолган. Биз ижарада яшаймиз.

- **Бошқа қариндошларингиз йўқми? Отангиз ёки унинг қариндошлари сиздан хабар оладими?**

- Йўқ, отам ичкилик туфайли бировни

йиғлади.

- **Синглим, Тангрининг ўзи сизни қўллайди, кўрқманг. Яхшилик йўлидаги ёлғонни Худойим кечиради.**

Онангиз келганда, гапига кўнгандай бўлинг-да: "Дугонанинг олдида бори келаман", - деб, ўша худуднинг хотин-қизлар кўмитасига ёки милициясига учранг. Сизга албатта ёрдам беришадди, яхши одамлар кўп.

Сизнинг ўз ҳақ-ҳуқуқларингиз бор. Уни топташга онангизнинг ҳам ҳаққи йўқ.

Онангиз инсонга хос йўл тутмабдимми, сиз унинг "кўзи очилиши"га туртки бўлинг. Ўз тақдирингизни ўзингиз яратинг. Кучингиз бор, ёшлигин-

- Мен Муқаррамой Қораева ҳаётимда йўл қўйган хатоларимни айтиш учун Кўкxon шахридан тўғри тахририятга келавердим. Исми, фамилиямни очик ёзаверишларингиз мумкин. Етмиш ёшдан ошиб, ортга қараганимда кўп нарсани англагандайман, - деди ҳорғин қиёфада хонамизга кириб келган аёл.

- **Сизнинг ёшингизга етганлар бор, етмаганлар бор, худого шуқ қилмайсизми, Муқаррам ая? - дедим.**

- Шу ёшдамас, олдинроқ ақлим кирмаганига куяман-да, қизим. Дунёга келиб битта-ю битта бола кўрдим. Биттагина бола ҳам ўн ёшга кирганда ўз айбим билан етим қолди.

- **Нима бўлувди ўзи?**

- Эрим билан арзимаган нарсалар устида жанжаллашиб муросамиз чиқмади. Ажрашишга аҳд қилиб, масалани хал қилдик. Ана ўшанда биринчи хатого йўл қўйганман. Эрим уйни бизга қолдириб чиқиб кетди. Бир хонали уйда ўғлим иккимиз шўппайиб қолдик. Эрим ота-онанинг ҳовлисига бошқа аёлга уйланди. Болачақаси кўпайиб, ўғлимдан ха-

УМР ЎТАВЕРАР...

бар олмай қўйди. Ўзимни овутиб юрсам-да, ўғлимнинг ота меҳрига зорлигини кўриб, ўқиниб кетардим. Бир кўз билан ўғлимни улғайтирдим, уйлантирдим. Пешона экан, ҳеч қанча вақт ўтмасдан ўғлим билан келинимнинг муросани чиқишмади. Бу орада улар болали бўлишди. Шунда эримнинг кунли ўғлимнинг бошига тушди. Ўғлим уйни хотини билан боласига ташлаб чиқиб кетди. Уй менинг номимда эди. Лекин ўғлим яшамаган уйда мен қандай яшайман? Кели-

ним иккинчи эрга тегиб, эрини уйга олиб келди. Хўжайинимнинг-ку ота-онанинг ҳовлисига бор эди. Мен шўрликка шу бир хона уйдан бошқа бош-пана йўқ эди. Ўғлим икки болали аёлга уйланди. У аёлининг эридан қолган ҳовли-жойи бор экан. Ўғлим ичкўев бўлди, унинг орқасидан мен ҳам бегона уйга бордим.

- **Бир хонали уйда сизнинг ҳам ҳаққингиз бор эди-ку! Нега ҳаққингизни талаб қилмадингиз?**

- Жанжалларга ҳушим йўқ эди. Боя айтганимдай ўғлим яшамаган жойда мен ҳам яшамайман. Иккинчи келинимнинг ҳовлисига ҳадик билан қадам босдим. Бошпанаси йўқ одамнинг ҳоли жуда ёмон бўлар экан. Келин болаларига қаттиқ гапирса ҳам менга тегиб кетаверарди, ўз уйимдек яйролмайман. Кейинги келиним ўғлимдан икки фарзанд кўрди. Ҳозир невараларимнинг бири 17 ёшда, иккинчиси 15 ёшда.

ТАШРИФЛАРИНГИЗ...

- **Яхши яшаб кетибсизлар-ку, нега яна армон қилаясиз?**

- Ҳозир ўғлим 3-ғуруҳ ногирони бўлиб қолди. Ҳамма ишга ҳам ярайвермайди. Юкимиз янада оғирлашгандай. Бошпанамиз йўқлиги юзимизга солинамаса-да, ҳар бир ҳаракатда эслатилади.

- **Ўзингизни нега гуноҳкор санаясиз?**

- Ўшанда эрим билан ажрашмаганимда, бошимга бу кунлар тушмасди. Оила курган аёл бир қарорга келишдан аввал узоқни ўйлаши керак экан. Бузилган оиланинг тақдирини болаларнинг тақдиринга таъсир қилмасдан қолмайди. Мана менинг ўйламай қўлган ишимнинг орқасидан ўғлимнинг келажаги барбод бўлди. Шунинг учун ўзимни айблайман, гуноҳкор санайман. Ҳаётимни энди орқага қайтариб бўлмайди. Истардимки, аёллар менинг хатоларимни такрорламасинлар. Қайси кўри-нишда бўлса ҳам оиланинг бузилиши бахтга олиб бормади.

Барно РУСТАМОВА

“БОШИМИЗГА ОФИР КУН ТУШГАНДА...”, 11-СОН

- Мустақиллик шарофати ила диний ва миллий қадриятларимиз ҳаётимизда ўз муносиб ўрнини топиб бормоқда. Жумладан, тўй, никоҳ маросимлари ва таъзия маросимлари ҳам шариат қўрсатмаларига мос равишда ўтказилиши учун шунга оид турли рисолалар чоп этила бошлади. Бунга “Тошкент Ислам Университети” нашриёт-матбаа бирлашмаси томонидан

ЭСЛАТМА: Тоғамиз оламдан ўтганда, таъзия, маросимларини қўриб: “Наҳотки, урф-одатларимиз инсон учун эмас, инсон урф-одатлар учун яшаса?” - деб ўйлаб қолдм. Жаноза, таъзия сингари қатор маросимларнинг ҳам ўз қонун-қоасаи бордир? Бошимизга оғир кун тушганда кўпчилик “қулмаслиги” учун қайсибир саводсиз одамларнинг айтганларини қилишимиз керакми?

Уабусин АБДУМАЛИКОВА

ЎТГАНЛАР РУҲИНИ ШОД ЭТСАК...

- Бир маънавий дард бор бизда: аста-секин, сездирмасдан, узок йиллар давомида пайдо бўлган ва натижада онгимизга ҳам, юрагимизга ҳам сингиб, вужудимизни кўниктириб, ниҳоят, дардлиги ҳам унутилган. Яъни, бу дард дард эмас, табиий ҳол бўлиб кетган. Миллатнинг табиблари

етим-есирларни ҳимоялашни тавсия қилади. Меросни ҳаётларини яхши изга солиб олиш учун сарфлашга буюради, биз унинг ҳаммасини (агар етмаса, қарз олдириб бўлса ҳам) қозонга солдирамиз, қорни тўқларга едирамиз. Эртаси ҳаммамиз яна ўзимиз билан ўзимиз бўлиб, бошига мусибат тушган оила ҳаётини баттар оғирлаштирганимиздан хабарсиз-парвосиз, гашти-мизни суриб юраверамиз. Имомну инсофни шу қадар ютганмизки, кўра била туриб етимларнинг ризқини қиямиз, оилани паршон қиламиз ва яна бундан виждонимиз қийналмайди ҳам.

Бир танишим айтиб қолди: Одам ўлса, хонадоннинг илк ташвиши “қассоб топ, қўй ё мол сўй, қозон-ўчоқ топ, нон буюртма бер ва зиёфатни бошла”, бўлиб қоларкан. Ўлик бир бурчакда ётаверади. Бу қанақа одат?! Қанақа урф?! Ўликнинг хурмати шуми? Ахир биринчи инсоний бурчимиз ўликни кўмишга тайёргарлик қўриш, кафанлаш, тез оғориб дафн қилиш ва ҳақиқа дуо қилиш эмасмиди?!

Бир жанозада қатнашдим. Бу ерда янада ажабтовурини кўрдим. Ўлик тобутта солиниб, жаноза намозига одамлар туриб, имом икки оғиз насиҳат қилиб турган пайт бир одам қатор оралаб одамлардан бир парчадан “йиртиш” улашиб қийди. Тобутнинг устига тўрт буқлаб битта гиламча қўйишди. Нима бу? Шу “йиртиш”ни бермаса, одамлар ихлос билан жаноза ўқимайдими? Ё гиламчани кўзга қўрсатиб қўймаса, имом жаноза ўқимай кетиб қоладими? Ҳолбуки, ундай эмас. Бу ишларнинг ҳеч бири динимизда йўқ, бунақа хурофоту бидъатларни одамларнинг ўзлари ўз бошларига орттириб олишган.

Бу одат динимиздан эмаслигини энг ёқин далил: агар диндан бўлганда эди, қаерда мусулмон яшаса, одат ҳамма жойда бир хил бўларди. Ҳаётда эса аксини кўряпмиз. Мамлакатлар тугул хатто қўшни қишлоқларда ҳам бунақа ярамас одатларнинг хилма-хилларини учратасиз.

Анчадан бери бир нарсани ўйлаб келаман: тўй-маъракалардаги ортиқча ишлар, олди-бердилар, зиёфатбозликлар энг кўп аёлларимизни эзди, энг кўп улар қийналишади. Аммо, не

кўргуликки, буларни тўқиб чиқарган ҳам, “қилмаса бўлмайди”, деб туриб оладиган ҳам аёлларимиздир. Ўзлари ясаган аравани, ўзлари пайдо қилган урфлар ботқоқига ботириб олишган-да, энди уни яғир елкалари билан итариб ҳам тўғри-равон йўлга чиқармай оворадирлар.

Яқинда янги бир “одат”ни қўриб, тўғриси, тушунликка тушиб кетдим. Тўйларда хали тузук-қуруқ кўниқиб кетганимиз йўқ, баъзан ноқулайлик сезамиз, лекин бу кишининг хонадониде жаноза маросимини (намозгача қисми)ни бошдан охир бир-иккита йигит видеотасвирга тушириб юрди. Иллатнинг илдинини мана шу нуқтага кўрдим. Яъни, олимларимиз таъзия ва мотам йўл-йўриқлари ҳақида кўп ёзишган, домла-имомларимиз кўп гапиришди. Шунга қарамай, халқимиз орасидеги ярамас одатлар дин номидан ҳамон яшаб келаяпти, тўхтатиб бўлмаяпти. Чунки ўшандай ортиқча маросимларда одамларнинг юз-хотирини қилиб баъзи домла-имомларимиз ҳам иштирок этишади. Динда

“уч”, “йигирма”, “қирқ”, “элик икки”, “йил” йўқ. Хайтларда “фотихалик йўқ” дейимиз-у, агар шундай маъракаларга тақлиф этилсақ, бораверамиз. Иштирокимиз билан бундай урфларга диний тус бериб қўяётганимиз эътиборимиздан четда қолади. Бу ишимиз худди хар бир сигарет қутисига: “Соғлиқни сақлаш вазирлиги оғохлантиради: чекиш соғлиққа зарар”, деб ёзиб қўйиб, дўхтирларнинг ўзи бемалол чекиб юрганга ўхшаб қолмайдами?!

Ҳолбуки, динимиз содда, соддалиги билан буюқдир, инсоннинг фитратига мосдир. Биздан талаб қилинадигани унинг қўрсатмаларига амал қилиш, холос. Шунда анал энгил тортамыз, ҳаётимиз ҳам осонлашади. Зотан, пайгамбаримиз (с.а.в.) бизга шундай таълим берганлар: “Осолаштинг, қийинлаштирманг! Қизиқтиринг, бездирманг!” (Имом Бухорий ривояти).

Нурулло ОТАХОНОВ.

ЖАНОЗА ВА ТАЪЗИЯ НИМА?

чоп этилган «Ислам маърифати» китоби яққол мисолдир. ТАЪЗИЯ. Бу—кўнгил сўраб, юпатиш демакдир. Таъзия—шариатда уч кун қилиб белгиланган. Ким вафот этишидан қатъий назар уч кундан кўп мотамсара бўлиб юриш ман қилинган. Аммо эр ўлиб, иддада қолган хотинга мотам муддатни тўрт ой-ю ўн кундир. Иддада ўтирганига ишора ва эрга ҳурмат юзасидан шу муддат ичида одми кийинади.

Масала китобларида баён қилинишича, жанозада иштирок эта олмаган киши шу уч кун ичида кўнгил сўраб, ҳамдардик билдирсин, деб таъзияни уч кун қилиб белгиланган. Шундагина ваъда қилинган савобга эга бўлади, дейилган. Агар майитнинг эгаси дафндан олдин сабрсизлик қилиб, жазавога тушса, унга дафн маросимидан олдин сабр талаб юпатилади. Дафндан кейин қайғу-аламга тушса, уч кун ичида таъзия билдирилади. Таъзияхонада узок қолиб кетиш ҳам яхши эмаслиги масала китобларида баён қилинган.

Шу уч кун ичида таъзияхонада таом пишириш оят ва ҳадисда қўрсатилмаган. Шунга биноан, дастурхон тузаш ҳам жоиз эмас.

Майитнинг руҳини шод этаман, деб ўтказиладиган “етти”, “йигирма”, “қирқ”, “пайшанбалик”, “яқшанбалик”, “йил оши” каби маросимлар аслида бидъат амаллардир. Оламдан ўтиб кетганларни эслаб туриш лозим. Лекин маросимларини биллиб-билмай, ҳуда-беҳуда мол-дунё сарф қилиш ўрнига, “нима қилсам, Аллоҳ рози бўлиб, ўтганлар руҳи шод бўлади” деб, Ҳадисга мувофиқ амал бажарилса, улуг са-

вобга эришилади.

Ақсарият ҳолатларда аёллар йиғи-сиғи билан ўтказадиган “қир ювди”, “етти”, “қор ёғди”, “гул”, “қовун-узун” маросимлари айни бидъат-хурофот ишлардан бўлиб, зинҳор буни ўтказишликка йўл бермаслик керак. Айниқса, таниш-нотаниш кишига айтиб йиғлаш нафақат хурофот, балки қулғили ҳолатдир. Шукрки, бу одат борган сари урфимиздан чиқиб бормоқда. Ҳадисларда ҳам аёлларнинг ўлганга уввос солиб, соч юлиб йиғлашлари ҳаром қилинган амаллардандир.

Аёлларнинг дод солиб йиғлашлари майитга заррача фойда етказмайди. Балки унинг азоб-ланишига сабаб бўлиши мумкин. Бунинг устига бир-бирларига тасалли бериб, зикр тасбеҳ этиб туришлари яхшироқдир. Бу эса сабр қилганликларига далоятдир.

Ҳар бир фарзанд ота-онаси ҳаётлигиде уларга қандай хизмат қилган бўлса, вафотларидан кейин ҳам уларнинг руҳониятларини шод қилиш хизматида бўлиши лозим. Бу доим дастурхон ёзиб, худойи қилиб турсин, дегани эмас. Балки аввал ўзи одобли, ахлоқли, ибодатли бўлиб, ибодатларидан кейин Қуръон тиловат қилиб, ўтганларнинг руҳига бағишласа, шунинг ўзи ҳам улўғ савобдир. Савоб дастурхонга ёзилган ноз-неъматлар билан ўлчанмайди. Балки, йиғилганлар дунёдан ўтиб кетган одамнинг ҳаётда қилган хайрли ишларини эслаб, ҳақиқига дуо қилишлари билан ўлчанади.

Абуғани қори ИСМОИЛОВ,
Ўзбекистон мусулмонлари идораси масжидлар ва фатво бўлими мудир.

Иқболхон ИСМОИЛОВА,
Ўзбекистон мусулмонлари идораси аёллар масалалари бўйича маслаҳатчиси.

ҲАРОМ ИШ КЕЧИРИЛМАСДИР

“Ох, ичимдаги дардим” 2-сон
Мақолани ўқиб, бир воқеа ёдимга тушди.

Кийногимизда Райхон исмли аёл бўлиб, ўзидан беш ёш катта одамга турмушга чиққанди. Орадан йиллар ўтиб, уч ўғил ва бир қизли бўлишди. Фарзандлар воёга етиб, қўлидан иш келадиган бўлиб қолганда, Райхон ишга бориб-келиб юриб, қўшни туманлик Шоқир исмли бир ҳайдовчи йигит билан танишиб қолади. Бу муносабат ўзгаларнинг гап-сўзига сабаб бўлади.

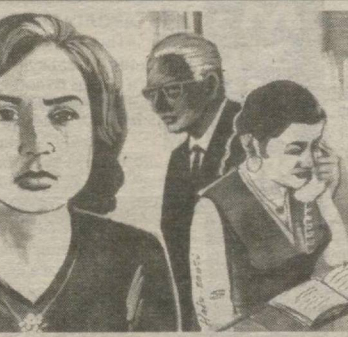
“Райхон, Шоқир-ку эркак киши. Эркак киши гуноҳ қилса, ўзини оқлаб кетиши ҳам мумкин. Лекин сен—аёл,

қолаверса, онасан. Бу ишинг яхши эмас, оқибатини ўйла”, — дейишди қўни-қўшнилар. Лекин Райхон ҳеч кимнинг гапини олмайди.

Кунларнинг бирида Шоқир билан Райхон катта каналга чўмилгани боришади. Сархуш ичимликлар, турли ноз-неъматларни тановул қилган, сувга тушишади.

Райхон сувнинг илиқ ҳароратидан маза қилиб сузаётганда беҳиётан кўзи соҳилда апил-тапил кийинаётган Шоқирга тушади.

— Ҳа, Шоқир ака, қаяққа отландингиз,

шошиб кийинаяпсиз? — деб сўрайди. — Энди сен билан менинг орамиз очик. Оилам, бола-чақам тинч бўлишини хоҳ-

лайман, — дейди Шоқир. — Сени бир синадим, ёмон хотин экансан, энди мен сени, сен мени танимаймиз. Агар мени безовта қилсанг, ўзинга ёмон бўлади!

Шундай дея Шоқир Райхонни ярим-яланғоч, шармандали ҳолда сув бўйида ташлаб, ортага қайтибди.

Ҳаром иш кечирилмасдир. Энг аянчлиси, шу воқеадан бир hafta ўтар-ўтмас ўғли Закиддинни хизмат қилаётган жойида ток уриб юборади.

Албатта ҳаром иш юз берса, оқибати ёмонликка олиб келади.

Онахоннинг етмишга бораётган, кўпол қилиб айтганда, бир оёғи тўрда, бир оёғи гўрда бўлган иймонсиз эрига Яратгандан инсоф сўраб қоламиз.

Фарида ТОҲИРОВА

ТАБРИКЛАЙМИЗ

Қадрли Гуломжон ака ЁҚУБОВ! Сизни 55 ёшингиз билан самимий табриклайман. Соғ-омонашда ажойиб кўшиқларингиз билан халқимизга хизмат қилшдан чарчаманг.

Қутлуғ бўлсин муборак эллик бешта ёшингиз, Соғу саломат бўлинг, омон бўлсин бошингиз. Баҳор бўлсин бир умр, ҳамиша йўлдошингиз, Шавкатбек ҳам шодлансин, ёшарса гар ёшингиз. Шавкат Боймухаммедов, Тошкент шаҳри.

Азиз фарзандимиз КАМОЛ! Таваллу айёмингиз билан табриклаймиз. Сенга ҳар доим омад ёр бўлсин. Бизнинг бахтимизга доимо соғ-омон бўл. Олоҳим ҳамиша сени қўласин!

Отанг Зухридан ва онанг Доно.

Ойшожимиз Фарида НАФАСОВА! Сизни таваллу айёмингиз билан самимий табриклаймиз. Сизга узоқ умр, бахт-саодат ҳамиша лабнигиздан кулгу юзингиздан табассум аричаслигини тилаймиз. Фарзандларингиз Зарина, Умида, Рустам ва умр йўлдошингиз.

Севимли опагоним ХУРШИДА ва синглим ЛАЙЛО! Туғилган кунингиз билан табриклайман. Сизларга бахт-омад, сиҳат-саломатлик тилайман. Келажакда орзуларингиз рўёбга чиқишини чин дилдан истаيمان. Зухра Хулобберганова, Хоразм вилояти, Хазорасп тумани.

Хурматли ФОТИМА ва ХУСАНЖОН! Сизларни таваллу айёмингиз—50 ёшга тўлишингиз билан чин дилдан табриклаймиз. Сизларга узоқ умр, сиҳат-саломатлик тилаймиз.

Oila аъзоларингиз.

Хурматли опагонимиз МАРҲАМАТ! Қутлуғ кунингиз муборак бўлсин! Сизга оилавий хотири жамлик, тинчлик-омонаш тилаймиз. Бахтимизга соғ бўлинг. Синглингиз Марҳабо ва жигарларингиз.

Акагоним ХАЙРУЛЛА, опагоним ГУЛЧЕХРА ҳамда мен учун азиз ва сеvimли инсон МУРОДБЕК ака! Сизларни туғилган кунингиз билан чин қалбимдан муборакбод этаман. Уйлаган орзуларингиз амалга ошиб, ҳаётингиз қувончли кунларга бой бўлсин.

Сизларни яхши кўрувчи Фазилат. Тошкент шаҳри.

Меҳрибон синглимиз ФЕДУЗАХОН! Сени таваллу топган кунинг билан чин юракдан муборакбод этамиз. Сенга узоқ умр, сиҳат-саломатлик, фарзандларингиз роҳатини кўриб юришингни тилаб қоламиз. Раҳмоновлар оиласи номидан Абдураим.

Устозимиз Лаофат опа ЛАТИПОВА! Сизни муборак 35 ёшингиз билан чин қалбимдан табриклайман. Биз ёшларга билим беришдан асо чарчаманг. Азиза Зайнашарипова, 274 мактабнинг 7 «В» синф ўқувчиси.

ДИККАТ! ЯНГИЛИК! «FAYAN TRANS» масъулияти чекланган жамияти Россияда ишлаб чиқарилган: 1) Гўшт ва сўт маҳсулотини қайта ишлаш учун мини (кичик) заводлар; 2) Мева ва сабзавотларни қуришти учун ускуналар; 3) Нон ва макарон маҳсулотларини ишлаб чиқариш ускуналарини таклиф қилади. Ҳисоб-китоб пул ўтказиш йўли билан амалга оширилади. Тел: 154-85-85; 117-46-86

ТАТУ телекоммуникация йўналиши талабаси ГУЛОМОВ САҲЖАР ЛУТФУЛЛАЕВИЧга берилган 45 Т 027-сонли гувоҳнома йўқолганлиги сабабли БЕКОР қилинади.

Тошкент тиббиёт институти томонидан 1976 йилда АЗАД ХАМИДУЛЛАЕВНА ПАТХУЛЛАЕВА номига берилган қайд рақами 27409 бўлган Г-II 263351 рақамли диплом йўқолганлиги сабабли БЕКОР қилинади.

ТАТУ томонидан АБДУСАТТОРОВ БЕҲЗОД СУННАТОВИЧ номига берилган талабалик гувоҳномаси БЕКОР қилинади.

ЎЗГАНИНГ ЮКИ... Тушлар кўпинча ростни сўзлашига ҳаёт аталмиш ҳикматли дунёнинг сабоқларини ўқийвериш, кўп бора амин бўлдим. Хушрўйгина келинчакнинг сўзлаб берган туши-ю, қисматидаги ўзгариш ниҳоятда ўнг келганини эшитиб, тўғриси ёқа ушладим. Жувон эрининг кейинги пайтларда ниҳоятда оиласидан узоқлашиб кетганидан хавотирга тушиб юрган кезлари бир туш кўради: - Қизиқ, узун йўл эмиш, - дейди у худди хаёлида ўша воқелик муҳрлини қолгандек. - Эрим икки-сўқмоқларни босиб, равон йўлга чиқиб олган эмишимиз. Шу пайт олдимиздан юк ортилган арава чиқиб қолди. Лекин араванинг на эгаси, на тортувчи оти бор эмиш. Хўжайиним аравани бир силкитиб кўрди-ю, олдинга қараб судраб кетди. Мен эса хайрон лол йўлнинг ўртасида анграйганча қолиб кетаверибман. Кўп ўтмай оиламиз бузилиб кетди. Мен ҳақиқатан ҳам умр йўлимининг яримида болаларим билан қон бўлиб қолиб кетавердим, эрим эри ўлиб, боласи билан бева бўлиб қолган, чор-ночор ҳаёт кечирётган аёлга ўйланди. Аравани даст кўтарганча, суриб кетиши эса, хўжайинимнинг топармон-тутармон қўли узунлиги учун ўша аёлнинг, фарзандининг муаммоларини ҳеч қийинчиликсиз еча олишидан далолат эди. Лекин юк дард дейишгани ҳам рост экан. Ҳозир билишимча, ўша аёл ҳам, боласи ҳам хўжайинимни кўп хафа қилди. Касбу корининг баракаси учиб, ўзи ҳам касалланди кишига ўхшаб қолган. Шуни айтсалар керак-да, "Бировга жабр қилган киши жафосини албатта топқусидир", деб. Эримнинг менга, болаларимга қилган жабр-ситамларини мен-ку, бир кун кечирарман, лекин худойим кечирармикан. Оққа кўчирувчи ФАРИДА

КАТРАЛАР Роса жанжаллашишди. - Олиб берасиз. - Олиб бермайман. - Олиб берасиз. - Майли, олиб бера қолай, - эриди эр. - Олиб беришингизни билардим, - эр-каланди хотин. Жанжаллардан бешиб қолган қайнона ташқарида турибди. Икки ўт орасида юраклари тўкилиб борапти. Она болаларининг бош қийимини ташламасди, боши омон бўлсин, деб. Неварасини турғуқхонадан олиб келишган куни дадасининг чақалоқликдаги қалпоқчасини ният билан унга кийгизди. - Вой, янгиси топилмабди-да, - деди келин лабини буриб. Ваъда бериб ўзгага тегиб кетган қизнинг олдида ўша йигит қаддини фоз тутиб, хатто салом бермай ўтиб кетди. - Алам қилаяпти, демак яхши яшамас экан, - деб мағрур қолиб кўйди қиз. Сайёра МАМАДИЕВА, Жиззах вилояти.

ЧАП ҚЎЛИНГИЗ ҚИЧИСА...

Маош олаётгандик. Фазна олдида навбатда мендан олдинда турган бир ҳам-қасабамнинг чап қўлини сумкачасига солиб турганига кўзим тушди. "Бу нима қилганингиз?", - дея ажабланиб сўрадим ундан. У: "Эй, сиз сўраманг - икки кундан буён чап қўлим қичийди. "Унг қўлинг қичиса, пул келади, чап қўлинг қичиса, пул кетади", - дейишган. Шу гапга амал қилиб, қўлимин сумкамга солиб олдим. Пулим кетса ҳам ўзимга бўлсин", - дея изоҳ берди у менга. Шу пайт кимдир: "Печенье сотишяпти", - деб қолди. Бояги ҳамқасабам чопиб бориб, печенье олиб келди ва мен-

га қараб: "Ана, қўлимнинг қичиши ҳам тўхтади", - деди қулиб. Лекин орадан бир ҳафтала ўтгач, бехосдан чап қўлим қичий бошлади. Шу даражага етдики, хатто кўнглимда: "Наҳотки, шунча пул сарфласам?" деган гўлгу-ла ҳам пайдо бўлди. Лекин... Кутилмаганда биз уй оладиган бўлдик. Кўп ўтмай шаҳардан уч хонали уй сотиб олдик. Янги уйга кўчиб ўтгач, чап қўлим қичи-маётганини сезиб қолдим ва турмуш ўртоғимга ўша воқеани айтиб бердим. Шу воқеа сабаб бўлиб, иримларда гап кўп экан, деган хулосага келдим. Ф. ТОҲИРОВА

Ажойиб-гаройиб

- КҮЙ (21.03 — 20.04). - Ижодкорлар янги асарларга кўч уришлари мумкин. Тижорат аҳли учун эса ҳафтанинг бироз омадсиз келиши кутилмоқда.
- СИГИР (21.04 — 21.05). - Янги ҳафтанинг дастлабки кунларини узоқдаги қариндошлар даврасида шод-хуррамликда ўтказасиз.
- ЭГИЗАКЛАР (22.05 — 21.06). - Ҳафта деярли бир маромда кечади. Душанба ёки сешанбада сеvimли кишингиз билан учрашасиз.
- ҚИСҚИЧАҚА (22.06 — 22.07). - Сешанба куни соғлигингизга эътиборли бўлинг. Йўқса, жума кунги муҳим сафарни орта суришингизга тўғри келиши мумкин.

- МУНАЖЖИМЛАР
- АРСЛОН (23.07 — 23.08). - Йирик харидларни бошқа вақтга қолдирганингиз маъқул. Чунки пулингиз бошқа нарсага зарур бўлиб қолиши мумкин.
- БОШОҚ (24.08 — 23.09). - Чоршанба куни қўлингизга кўп миқдорда пул тушиши эҳтимоли бор. Шанбани дўстлар даврасида хушхўл ўтказасиз.
- ТАРОЗИ (24.09 — 23.10). - Кейинги вақтларда ишга зўр бериб, соғлигингизга қарамай қўйганингиз шу ҳафтада ўзини сездиради.
- ЧАЁН (24.10 — 22.11). - Шу ҳафтада ҳам шахсий ҳаётингиз, ҳам ишингизни тубдан ўзгартириб юбардиган ижобий воқеа содир бўлади.

- БАШОРАТИ
- ЎКОТАР (23.11 — 21.12). - Тадбиркорлар муҳим шартномалар имзолаши кутилади. Ҳафтанинг бошидага ажойиб учрашув дилингизни шод этади.
- ТОҒ ЭЧКИСИ (22.12 — 20.01). - Яқин кишиларингизга сизнинг маслаҳатингиз, амалий ёрдамингиз зарур бўлиб қолиши мумкин. Ўзингизни четга олмай, уларга ёрдам берганингиз маъқул.
- ҚОВҒА (21.01 — 18.02). - «Бугунги ишни эртага қўйма», деган мақолани эшитгандирсиз? Шу ҳафта мана шу мақолга амал қилсангиз, ютқазмайсиз.
- БАЛИҚ (19.02 — 20.03). - Режалаштириб қўйган сафарингизни бошқа вақтга қолдиринг. Яхисиси, бу ҳафтада кўпроқ дам олинг.

ДУШАНБА 10

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДИЕНИСИ

5.55 Курсатувлар дастури. 6.00 «Ассалом, Ўзбекистон!» 8.00-8.45 «Тахлилнома».

Бадий фильм. 16.35 ТВ анонс. 17.05 SMS текст+анонслар.

16.45 Чемпион сирлари (рус тилида) 17.05 SMS текст+анонслар.

рика. Хужжатли телесериал. 20.50, 22.15 «Экспресс» телегазетаси.

TV-MARKAZ

12.00 Марказ NEWS (узб) 12.20 Узбек наволари 13.00 Марказ NEWS (рус)

субтитрами) 17.10 «Большие девочки» 17.40 «Любовь как любовь»

15:30 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ. 15:40 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. ВЕСТИ-МОСКВА.

СЕШАНБА 11

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДИЕНИСИ

5.55 Курсатувлар дастури. 6.00 «Ассалом, Ўзбекистон!» 8.00-8.35 «Ахборот».

лика етаклар». 17.00 «Ахборот». 17.10 ТВ анонс.

иши: «Тилларанг рицталар жозибаси». 11.00 Ракурс.

19.45, 21.40 «Телекурьер маркет». 20.00 «Пойтахт».

TV-MARKAZ

12.00 Марказ NEWS (узб) 12.20 Узбек наволари 13.00 Марказ NEWS (рус)

14.10 «Лолита. Без комплексов» 15.00 Серил «Талисман»

14.10 «Лолита. Без комплексов» 15.00 Серил «Талисман» 16.00 «Федеральный судья»

ЧОРШАНБА 12

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДИЕНИСИ

5.55 Курсатувлар дастури. 6.00 «Ассалом, Ўзбекистон!» 8.00-8.35 «Ахборот».

11.15 «Омон бўлинг!» 11.20 «Ишқ эртаги». Телесериал.

17.45 ТВ анонс. 17.50 «Саховат». 18.10 «Таълимига эътибор – келажакка эътибор».

«ЁШЛАР» ТЕЛЕКАНАЛИ 6.30 «ЯНГИ ТОНГ».

ри, Телесериал. 13.55 SMS текст+анонслар. 14.00 «ЯНГИ КУН».

(якунловчи қисм) 21.55 Иқлим. 22.00 Давр.

7.00 «Бодро утро». 8.20 Серил. 8.45 Узбектеелефильми.

TV-MARKAZ

12.00 Марказ NEWS
13.00 Мировые хиты
12.00 Марказ NEWS
13.20 Узбек навалари
15.00 Теленяня
16.00 Спецрепортаж (повтор)
16.30 Мировые хиты
17.00 Узбек навалари
18.00 Марказ NEWS
18.20 Made in India
18.30 Узбек навалари
19.00 Марказ NEWS
19.20 Сернал
20.20 Концерт

22.00 Кино "Весь этот джаз"
00.20 Миксер
5.00 Телеканал "Доброе утро"
8.00 Новости
8.05 "Убойная сила". Многосерийный фильм
9.20 "Детективы"
9.50 Премьера. "Малахов + Малахов"
11.00 Новости
11.20 "Черный ворон". Многосерийный фильм
12.20 Дисней-клуб: "По

следам Микки Мауса"
12.50 "Заколдованный участок". Многосерийный фильм
14.00 Новости (с субтитрами)
14.10 "Лолита. Без комплексов"
15.00 Сернал "Талисман"
16.00 "Федеральный судья"
17.00 Вечерние новости (с субтитрами)
17.20 "Большие девочки"
17.50 "Любовь как любовь"
19.00 "Пусть говорят" с Андреем Малаховым
20.00 Время

20.30 "Заколдованный участок". Многосерийный фильм
21.30 "Битва за космос". Фильм 3-й
22.40 Ночные новости
23.00 Памяти Станислава Лема. Донатас Банионис в фильме Андрея Тарковского "Солярис"
2.00 Новости
2.05 Фильм "Солярис". Окончание
2.15 Комедия "Леонард шестой"
3.40 "Дети вождей". Документальный фильм
4.00 Новости
4.05 "Дети вождей". Окончание

4:00 "Доброе утро, Россия!". 7:45 Анастасия Мельникова в телесериале "Опера-2. Хроники убойного отдела". 8:45 "Гений из "шарашки". Авиаконструктор Бартини". 9:45 ВЕСТИ. 10:00 ВЕСТИ. 10:30 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. 10:50 Борис Соколов в детективном телесериале "Призвание". "Алюминиевое королевство". 11:50 "Частная жизнь". 12:50 ВЕСТИ. 13:00 ВЕСТИ. 13:20 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. 13:40 Татьяна Васильева в комедийном сериале "Лю-

бовь моя". 14:10 "Суд идет". 15:25 ВЕСТИ. 15:40 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. 16:00 ВЕСТИ. 16:15 "Кулагин и партнеры". 16:50 "Обреченная статья звездой". Телесериал. 17:45 Анатолий Лобочки в телесериале "Волчица". 18:45 ВЕСТИ. 19:00 ВЕСТИ. 19:30 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. 19:50 "Спокойной ночи, малыши!". 20:00 Анастасия Мельникова в телесериале "Опера-2. Хроники убойного отдела". 20:55 ПРЕМЬЕРА. Андрей Мерзликин, Алексей Панин, Наталья Гудкова и Борис

Соколов в детективном телесериале "Призвание". "Голова спрута". 22:00 «ВЕСТИ+». 22:20 КО ДНЮ КОСМОНАВТИКИ. ПРЕМЬЕРА. «Белое солнце Байконура». 23:15 ВЕЧЕРНИЙ СЕАНС. Нэнси Аллен в фильме Роберта Земекиса «Хочу взять тебя за руку» (США). 1978г. 1:15 «ПРОСВЕТ». Программа Дмитрия Диброва. 2:20 «Дорожный патруль». 2:35 СЕРИАЛ ДЛЯ ПОЛУНОЧНИКОВ. ПРЕМИИ «ЭММИ» И «ЗОЛОТОЙ ГЛОБУС». Ричард Чамберлен, Райчел Уорд и Кристофер Пламмер в телесериале «Плюющие в терновнике» (США).

ПАЙШАНБА 13

5.55 Кўрсатувлар дастури. 6.00 «Ассалом, Ўзбекистон!». 8.00-8.35 «Ахборот». 8.35 ТВ анонс. 8.40 Олтин мерос. 8.50 «Олам ва одам» дастури: «Таиланд филлари», 2-кисм. «Болалар сайёраси»: 9.45 1. «Кувнок стартлар». Телемусобака. 2. «Тоғлик». Мультсернал. 10.50 «Жавохир». 10.55 Биржа ва банк хабарлари. 11.00 «Ахборот». 11.10 ТВ анонс. 11.15 «Омон бўлинг!». 11.20 «Ишқ эртаги». Телесериал. 11.55 Олтин мерос. 12.05 «Бир асар тарихи». 12.25 «КудирПИНГ». 12.45 «Такдир уйини». Телесериал. 13.50 «Кўшигимсан, муҳаббат» (SMS. Овоз бериш) 14.00 «Ахборот». 14.15 ТВ анонс. 14.20 «Меҳр кўзда». 15.00 «Ахборот» (инглиз тилида) 15.10 ТВ анонс. 15.15 Жаҳон мусика хазинаси. В. Моцарт. «Болалар сайёраси»: 15.55 1. «Болалар дунёси».

2. «Эртақлар – яхшиликка етаклар». 16.35 ТВ анонс. 16.40 «Имконият». 17.00 «Ахборот». 17.10 ТВ анонс. 17.15 Эски альбом. 17.20 «Сивбат оламида». 17.40 «Назм ва наво». 18.15 ТВ анонс. 18.20 «Кўёби ботмайдиган юрт». Видеофильм. 14-кисм. 18.50 «Умр мазмуни». 19.10 Оқшом навалари. 19.20 «Сизнинг адвокатиңиз». 19.25, 19.55, 20.55, 21.30 ЭЪЛОНЛАР. 19.30 «Ахборот» (рус тилида) 20.00 ТВ анонс. 20.05 «Омон бўлинг!». 20.10 «Ишқ эртаги». Телесериал премьераси. 21.00 «Ахборот». 21.35 ТВ анонс. 21.40 «Мустақиллик майдони – маънавият майдони». 22.00 «Такдир уйини». Телесериал. 23.10 «Кўшигимсан, муҳаббат» (SMS. Овоз бериш) 23.20 «Оқ қолпон зурриёди». Бадий фильм. 1-кисм.

8.10 Расмлар сўзлаганда. 8.15 «Болалар экрани»да спорт. 8.30 «Акайро». Мультфильм. 8.50 SMS тест + анонслар. 8.55 «Шубҳа». Телесериал (яқунловчи қисм) 9.40 Кино SMS. 9.45 Ёшлар овози. 10.00 Давр. 10.10 «Қалбим сеникидир, жоним!» Бадий фильм 2-кисм. 10.45 Саховат. 11.25 Чемпион сирлари. 11.45 «Катта бўлмиши хохламайман». Бадий фильм. 12.55 SMS тест + анонслар. 13.00 Давр. 13.10 «Шумтакалар». Болалар учун мультсернал. 13.25 Кино SMS. 13.30 «Рей Брэдбери» театри». Телесериал. 13.55 SMS тест + анонслар. 14.00 «ЯНГИ КУН». Ахборот дам олиш дастури. 15.00 «YOSHLAR» фототанлови. 15.05 «Даллас». Телесериал. 15.50 Ёнимдаги бахт. 15.55 SMS тест + анонслар. 16.00 Давр. 16.10 Автопатрул. 16.30 Болалар экрани: Китоб жавони. 16.40 Давринг боласи. 16.50 Замондош. 17.05 Нигоҳ. 17.35 Ёшлар овози. 17.50 Шифокор қабулида. 18.10 «Бу телба дунё». Бадий фильм 3-кисм.

18.40 Мусикий лаҳзалар. 18.55 Иқлим. 19.00 Давр. 19.35 SMS тест + анонслар. 19.40 Сифат белгиси. 19.50 «Саҳна сардори». Зикир Мухаммадзоков. 2-кисм. 20.10 Мусикий лаҳзалар. 20.25 Давр мавзуси. 20.40 Ёшонлар. 20.50 Мўйқалам сеҳри. Собир Рамаев. 21.30 Ёшлик навалари. 21.55 Иқлим. 22.00 Давр. 22.35 «Қалбим сеникидир, жоним!» Бадий фильм 3-кисм. 23.10 Дастурнинг эпизодлари.

7.00 «Бодрое утро». 8.00 «Хабарлар» (Рус тилида) 8.20 «Детеныши диких животных». Сернал. 8.45 Мультфильм. 9.00 «Хабарлар». 9.20 «Талисман». Сернал. 10.00 Ўзбекистон чемпионати. Мини футбол. 10.40 «Ринг». 11.20 Жаҳон спорти: «Снукер». 12.20-12.50 «По следам Микки Мауса». *** «SPORT». ТЕЛЕКАНАЛИ. 18.00 «Болалар спорти». 18.15 Мультфильм. 18.30 «Хабарлар» (Рус тилида) 18.50 «Вокруг света». 19.15 «Сам себе режиссер». 20.00 «Вести». 20.30 «Шарк аққурашлари». 20.50 Кураш. Халқаро турнир. 21.30 «Хабарлар». 21.50 «Команда». Сернал. 22.35 Жаҳон спорти: Еврофутбол.

18.00 Марказ NEWS (узб.) 18.20 Made in India (новости из Болливуда) 18.30 Узбек навалари 19.00 Марказ NEWS (рус.) 19.20 Сернал 20.20 Узбек навалари 20.30 «Олдузи пайшанба» 21.00 Узбек навалари 22.00 Кино "Говорящие с ветром" 00.40 Миксер

4:00 "Доброе утро, Россия!". 7:45 Анастасия Мельникова в телесериале "Опера-2. Хроники убойного отдела". 8:45 "Генерал Скобелев". 9:45 ВЕСТИ. 10:00 ВЕСТИ. 10:30 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. 10:50 Борис Соколов в детективном телесериале "Призвание". "Голова спрута". 11:50 "Частная жизнь". 12:50 ВЕСТИ. 13:00 ВЕСТИ. 13:20 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. 13:40 Татьяна Васильева в комедийном сериале "Любовь моя". 14:10 "Суд идет". 15:25 ВЕСТИ. 15:40 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. 16:00 ВЕСТИ. 16:15 "Кулагин и партнеры". 16:50 "Обреченная статья звездой". Телесериал. 17:45 Анатолий Лобочки в телесериале "Волчица". 18:45 ВЕСТИ. 19:00 ВЕСТИ. 19:30 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. 19:50 "Спокойной ночи, малыши!". 20:00 Анастасия Мельникова в телесериале "Опера-2. Хроники убойного отдела". 20:55 Борис Соколов в детективном телесериале "Призвание". "Голова спрута". 22:00 «ВЕСТИ+». 22:20 «Охота на лис. История одного предательства». 23:15 ВЕСТИ. 23:35 Х/ф «Бойцовский клуб». 2:20 «Дорожный патруль». 2:35 Кристофер Пламмер в телесериале «Плюющие в терновнике» (США). 1983г.

ЖУМА 14

6.00 «Ассалом, Ўзбекистон!». 8.00-8.35 «Ахборот». 8.40 Олтин мерос. 8.50 «Олам ва одам» дастури: «Вулкнолар». «Болалар сайёраси»: 9.40 1. «Цирк, цирк, цирк». 2. «Тоғлик». Мультсернал. 10.25 «Oz seҳри». 10.45 «Sozбекtelefilm» намоиши: «Миниатюра – ранг тасвири». 10.55 «Сизнинг адвокатиңиз». 11.00 «Ахборот». 11.15 «Омон бўлинг!». 11.20 «Ишқ эртаги». 11.55 Олтин мерос. 12.05 «Мустақиллик майдони – маънавият майдони». 12.25 «Умр мазмуни». 12.45 «Такдир уйини». 13.50 «Кўшигимсан, муҳаббат» (SMS. Овоз бериш) 14.00 «Ахборот». 14.20 «Оталар сўзи – ақлиниг кўзи». 15.20 «Дилларга ором истаб». 15.40 «Табарук замин». «Болалар сайёраси»: 16.00 1. «Уйла, Изла, Топ!» Телемусобака. 2. «Эртақлар – яхшиликка етаклар». 17.00 «Ахборот». 17.10 ТВ анонс. 17.15 Олтин мерос. 17.20 «Бизнес янгиликлари». 17.35 «Тарих кўзгуси». 17.50 «Изириб». Теленовелла. 18.30 «Одамлардан бири».

18.50 «Хидоят сари». 19.10 Оқшом навалари. 19.20 Биржа ва банк хабарлари. 19.30 «Ахборот» (рус тилида) 20.05 «Омон бўлинг!». 20.10 «Ишқ эртаги». Телесериал премьераси. 21.00 «Ахборот». 21.40 Эркин мавзу. 22.00 «Такдир уйини». Телесериал. 23.10 «Кўшигимсан, муҳаббат» (SMS. Овоз бериш) 23.20 «Оқ қолпон зурриёди». Бадий фильм. 2-кисм.

13.55 SMS тест + анонслар. 14.00 «ЯНГИ КУН». Ахборот дам олиш дастури. 15.00 «Пири коинот». Ўзбек Миллий академик драма театрининг спектакли. 16.00 Давр. 16.10 «Пири коинот» спектаклининг давоми. 17.00 Хаёт кадри. 17.25 SMS тест + анонслар. 17.30 Болалар табасмуни. 17.35 Давринг боласи. 17.45 Меҳмонхона. 18.05 Кино SMS. 18.10 «Бу телба дунё». Бадий фильм 4-кисм. 18.40 Мусикий лаҳзалар. 18.55 Иқлим. 19.00 Давр. 19.35 SMS тест + анонслар. 19.40 «Моя мечта». Дунё таомлари. 20.00 Спорт-лото. 20.10 ДаврА. 20.40 Қадимги кўшиқлар Лапар. 21.55 Иқлим. 22.00 Давр. 22.35 Мусикий лаҳзалар. 22.45 «Қалбим сеникидир, жоним!» Бадий фильм 4-кисм. 23.20 Дастурнинг эпизодлари.

19.40 «ТВ юрист». 19.45, 21.35 «Телекурьер маркет». 20.00 «Пойтахт». 20.25 «Жилловланмаган Африка». Хужжатли телесериал. 20.50, 22.10 «Экспресс» телегазетаси. 21.05 «ТВ юрист». 21.10 «Камила». Телесериал. 21.50 «Тошкент ва тошкентликлар». 22.25 «Олдузинги бер омон». Бадий фильм.

12.00 Марказ NEWS (узб.) 12.20 Узбек навалари 13.00 Марказ NEWS (рус.) 13.20 Узбек навалари 14.20 Топ-10 (повтор) 15.00 Теленяня 16.20 Мировые хиты 17.00 Узбек навалари 18.00 Марказ NEWS (узб.) 18.20 Made in India 18.30 Узбек навалари 19.00 Марказ NEWS (рус.) 19.20 Сернал 20.20 «Великолепная семерка» 21.00 Узбек навалари 22.00 Кино «Гнев» 00.45 Миксер

14.00 Новости (с субтитрами) 14.10 «Лолита. Без комплексов» 15.00 Сернал «Талисман» 16.00 «Федеральный судья» 17.00 Вечерние новости (с субтитрами) 17.10 «Бандиты эпохи социализма». «Рейс - Ф19» 17.40 «Любовь как любовь». Многосерийный фильм 18.50 Поле чудес 20.00 Время 20.25 «КВН-2006». Высшая лига. Третья игра сезона 22.40 Премьера со зрителями. «Первые на Луне» (2005 год) 0.50 Кино Дуглас в приключенческом фильме «Мужчина с заснеженной реки» 2.50 Космические приключения в фильме «Враг мой»

14:00 Новости (с субтитрами) 14:10 «Лолита. Без комплексов» 15:00 Сернал «Талисман» 16:00 «Федеральный судья» 17:00 Вечерние новости (с субтитрами) 17:10 «Бандиты эпохи социализма». «Рейс - Ф19» 17:40 «Любовь как любовь». Многосерийный фильм 18:50 Поле чудес 20:00 Время 20:25 «КВН-2006». Высшая лига. Третья игра сезона 22:40 Премьера со зрителями. «Первые на Луне» (2005 год) 0.50 Кино Дуглас в приключенческом фильме «Мужчина с заснеженной реки» 2.50 Космические приключения в фильме «Враг мой»

ТОШКЕНТ ТЕЛЕКАНАЛИ

ТОШКЕНТ ТЕЛЕКАНАЛИ

ТОШКЕНТ ТЕЛЕКАНАЛИ

ТОШКЕНТ ТЕЛЕКАНАЛИ

ТОШКЕНТ ТЕЛЕКАНАЛИ

ТОШКЕНТ ТЕЛЕКАНАЛИ

ТОШКЕНТ ТЕЛЕКАНАЛИ

ШАНБА 15

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДИЕНИСИ

5.55 Курсатувлар дастури. 6.00 «Ассалом, Ўзбекистон!» 8.00-8.35 «Ахборот».

20.05 «Омон бўлинг!» 20.10 «Меҳр кўзда».

«ЁШЛАР» ТЕЛЕКАНАЛИ

6.25 Дастуринг очишти. 6.30 «ЯНГИ ТОНГ». Ахборот дам олиш дастури.

17.50 Даврнинг боласи. 18.00 Кино SMS. 18.05 «Бу телба дунё».

«ТОШКЕНТ» ТЕЛЕКАНАЛИ

«8.00-13.00» гача кўнгилочар информацион мусикий дастур.

7.30 «Хабарлар». 7.50 «Бодрое утро».

12.00 TOTAL NEWS (узб.) 12.20 Ўзбек навалари 13.00 TOTAL NEWS (рус.)

20.40 Мировые хиты 21.00 Ўзбек навалари

5.00 Новости 5.10 «Шутка за шуткой».

5:00 «Доброе утро, Россия!». 6:40 «Золотой ключ». Итоги туража.

ЯКШАНБА 16

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДИЕНИСИ

5.55 Курсатувлар дастури. 6.00 «Ассалом, Ўзбекистон!» 8.00-8.35 «Ахборот».

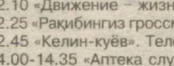
«ЁШЛАР» ТЕЛЕКАНАЛИ

6.25 Дастуринг очишти. 6.30 «ЯНГИ ТОНГ». Ахборот дам олиш дастури.

«ТОШКЕНТ» ТЕЛЕКАНАЛИ

«8.00-13.00» гача кўнгилочар информацион мусикий дастур.

7.30 «Хабарлар». 7.50 «Бодрое утро».

12.00 TOTAL NEWS (узб.) 12.20 Ўзбек навалари 13.00 TOTAL NEWS (рус.)

5.00 Новости 5.10 «Шутка за шуткой».

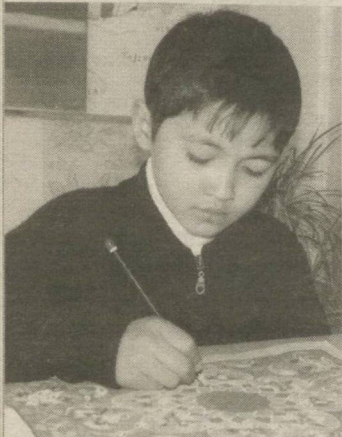
4:35 Александр Песков в фильме Алексея Симонова «Отряд».

- Саломатовларни кўрдизми, оиласи билан бадантарбия билан шуғулланишяпти. Рассом - А. ХАКИМОВ

Aziz bolajonlar! Siz ham chizgan rasmlaringiz va yozgan ertaklaringizni o'z suvatingiz bilan birga bizga jo'nating. Yoshingiz va nechanchi sinfda o'qishingizni ham yozishni unutmang. Rasmlaringizni oq qog'ozga chizing. Xatllaringizni kutamiz!

Davron TOIROV,
Toshkentdagi 274-maktabning 5
«a» sinf o'quvchisi.

Abdug'affor ABDULLAYEV,
Toshkent shahar Sirg'ali tumani, 268-maktabning
6 «b» sinf o'quvchisi

Sitora FAYZULLAYEVA,
Samarqand shahar,
40-maktabning 4- «A» sinf o'quvchisi.

Mahliyo RAHMONOVA,
Xorazm viloyati,
Qo'shko'pir tumani,
46-maktabning VI «v» sinf
o'quvchisi.

Қадим-қадим замонда, ўзимиз яшаб турган ёруғ кунларда, баланд-баланд қорли тоғлар ортида, қалин-қалин ўрмонлар ичида, серўт яйловларда, дашту биёбонларда, олис-олис қишлоқларда кўз кўрмаган, қулоқ эшитмаган қизиқ-қизиқ воқеалар бўлиб тураркан.

Ана шундай воқеалардан бири яқинда Янги Тағоб қишлоғида бўлибди. Бўлганда ҳам жуда қизиқ бўлибди. Ҳафизахон деган қиз ёнига укасини олиб, пиёз ўтаётган экан. Фермер оналари сигирини соғиш, ҳам тушликка овқат тайёрлаш учун уйларига кетган экан, кун иссиқ экан, жуда-жуда иссиқ экан. Шунангиси иссиқ эканки, Ҳафизахон ўзини худди қиздирилган тандирнинг ичида ўтиргандек ҳис қилаётган экан. Пешонасидан, юзларидан тер шариллаб қуйилаётган экан. Пиёз сийрак чиқиб, қалин ўт босган экан. Утларни олиб ташламаса, майда пиёз бозорда яхши пул бўлмас экан, яхши пул бўлмаса, рўзгорлари баракасиз бўп қоларкан...

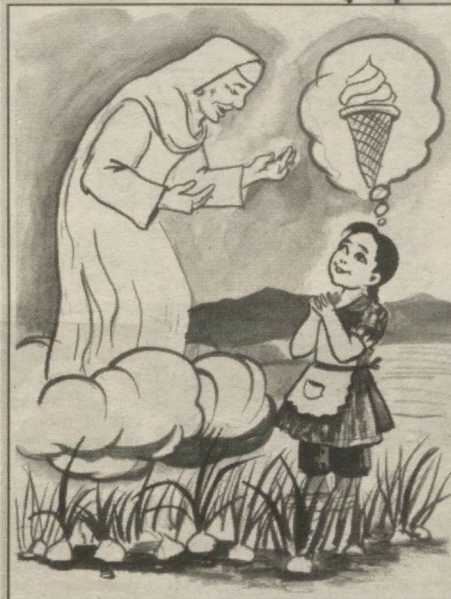
Ойижониси: "Она қизим, укаларинг

Ҳафизахон кўркмас қизлардан экан, аста-секин ўзини ўнглаб ола бошлади. Қизиқ, кампир хола бир қараса, ўзининг оламдан ўтган бувижонига ўхшаб кетармиш. Кампир хола яқин келиб, Ҳафизахоннинг қизиб турган бошидан, тер қуйилиб келаётган пешонасидан юмшоқ-юмшоқ силай бошлабди:

- Ширин қизим, шакар қизим, музқаймоқ егинг келаяптими? - деб сўрабди.

ОСМОНДАН

МУЗҚАЙМОҚ

Ё тавба, овози ҳам оламдан ўтган бувижонининг овозига жуда-жуда ўхшаб кетармиш.

- Ҳа, егим келаяпти, - деб жавоб қайтарибди Ҳафизахон.

- Рост гапирганинг учун сендан хурсанд бўлдим, - дебди нуруний хола.

- Чиндан ҳам егим келаятди-да, - дебди Ҳафизахон.

- Бир челақ музқаймоқ берсам ҳаммасини еб олармидинг? - яна сўрабди нуруний хола.

- Ярмини укаларимга, ярмини у нариги пайкалда пиёз ўтаётган ўртоқларимга берардим, - дебди Ҳафизахон.

- Ўртоқларинг кўпми?

- Жуда кўп.

- Икки челақ музқаймоқ бер-

ЁҚҚАН КУН

ҳали ёш, сендан бошқа ёрдамчим йўқ, яхши меҳнат қилсак, пиёзимиз яхши пул бўлса, сени шаҳарга олиб бориб, "Шакар септи", гулли қўйлак олиб бераркан, салқин хиёбонларда укаларинг билан ўтириб, тўйгунимизча ҳар хил музқаймоқлардан еймиз", дер экан.

Кун иссиқ экан, ҳаддан ташқари иссиқ экан. Бадани қизиган сари Ҳафизахон: "Ойижоним келгунча шу қаторни албатта эгат бошига чиқарман", деб ўйлаб яна ҳам қаттиқроқ ишларкан. Хаёлидан нуқул хиёбонда ўтириб музқаймоқ ейдиган кунлари нари кетмасмиш, ея бошлармиш, еган сари бадани музлаб, бутун борлигига роҳат келармиш, вой нариги пайкалда пиёз ўтаётган ўртоқларимга ҳам берсам бўларкан, деб ўйларди. Бир маҳал осмондан оппоқ туман пайдо бўлгандек бўлибди. Кенгайиб, қуоқлашиб Ҳафизахон томонга бостириб кела бошлади. Туман ҳам муздеккина эмиш, жон роҳат қилармиш. Кийим-бошлари ҳам, сочлари ҳам оппоқ. Худди нурдан яралгандек...

- Хорма, қизим! - дебди кампир хола.

Ҳафизахон жавоб қайтара олмабди, довдираб қолибди.

- Кўркма қизим, - дебди кампир хола.

сам-чи?

- Қишлоғимиздаги ҳамма қизларга улашардим.

- Қизгинам. Ўзинг сахий, ниятинг яхши, мақсадинг улуг экан. Яхши ниятларни Аллоҳ қўллаб-қувватлайди. Сен ҳам ниятинга етасан.

Ҳафизахон, энди ўзини бутунлай тугиб олибди. Нуруний хола нимами ўргатса, ўшани такрорлай берибди. Нуруний хола гоҳ ўнг қўли билан, гоҳ чап қўли билан ғалати-ғалати ишоралар қилармиш. Осмондан кетма-кет сирли аравача тушиб кела бошлабди. Аравачага сирли қутичалар юкланганмиш.

Нуруний хола яна қўллари билан сирли ҳаракатлар қила бошлабди. "Бу ҳаракатларни сен ҳам такрорла", дебди Ҳафизахонга. Ҳафизахон такрорлабди.

- Ҳаракатларни ёдингга олиб қолдингми? - деб сўрабди нуруний хола.

- Ёдимда олиб қолдим, - дебди Ҳафизахон.

- Хушёр қиз экансан, - деб мақтабди нуруний хола.

- Холажон, сиз сеҳргармисиз? - деб кўрқа-писа сўрабди Ҳафизахон.

(Давоми бор)

Худойберди ТҲХТАБОЕВ

МУАЛЛИФ СЎЗИ: Бугунги ҳаётимизда тирикчилик ташвишлари билан бўлиб, орзу-ҳаваслар гирдобидан чўкиб, оназорининг кўзини тўрт қилиб, тирикчиликда кўнглини ололмаган, қадрини билолмаган бир нодон фарзанднинг афсус, надоматга тўла армонлари ҳақида ёздим. Бу албатта, ота-онаси бор фарзандларга мурожаат. Фафлатга қолманг, хушёр бўлинг, шошилинг ота-онангизнинг олдига, демокчиман, токи эртага кеч қилиб, сиз ҳам виждон азобида ёнманг. Чунки, ота-онали бўлиш - бу Оллоҳ берган буюк бахтдир. Бахт қушини калтак олиб қўламангки, у қайтиб келмайди.

нов бўлиб қолди. Гавҳарнинг эса фарзандлари бирин-кетин вояга етиб уни шоштиради, ташвишини орттиради эди. Унинг устига Турмуш сабоқлари

суягига ёпишиб, майидайгина бўлиб қолган муштипар, ожиз онажонимни бориб қўролмай фафлатда қолдим. Фафлат, бу қанчалар оғир оқибатларга олиб келувчи даҳшатдир. Наҳот, эл-юртга шунча кўрғазма қилиб, хотам бўлиб одам кузатмас-у, мени одам қилиб ўстирган онагинамга одамгарчилик қилолмасам?

БИЛМАЙСАН-ЕЙ, ОНАНГ ДИЛИ ҚОНДИР-ҚОН...

Ярим тунгача ухлолмай тўлғониб чиққан Гавҳар тонга яқин қаттиқ уйкуга кетди-ю, кўрган тушидан кўрқиб: "Тушимми бу, ё ўнгимми", - деб ирғиб ўрнидан туриб кетди. Тушида онаси "Қизим, дуру гавҳарим, келдим сен билан хайрлашгани, жуда соғинувдим, энди кетаяпман, хайр энди", деб ғамгин кўзларидан бир томчи ёш тўқди-ю, кўздан ғойиб бўлди.

Гавҳар эрини ишга жўнатди-ю, уй юмушларига ҳам қўли бормай, хаёлан онасини яна бир бор эслаб, салкам тўрт ойдан бери кўришолмаганини ўйлаб ўтирганда, ногаҳон телефоннинг тўхтовсиз кўнгиригидан юрагига ваҳима тушди. Телефон гўшагини олган Гавҳарнинг қулоғига жияни Мохинисонинг "Бугун тонгда бувим ўтиб қолдилар", - деган ташвишли овози эшитилди.

Бошига биров гурзи билан туширгандай, юрагининг бир парчаси узилиб тушгандай, гангиб қолган Гавҳар бошини маҳкам чангаллаганича ўтириб қолди-ю, бироздан сўнг "Онам, онажоним", дея дод-фарёд солиб йиғлади.

Онасининг совуқ маросимларини ўтказган Гавҳар уйига келди-ю, аммо айрилик, армон ва виждон азобидан ўзини кўярга жой топмас, қалбини қийнаган жумбоқни еча олмас эди. Гавҳар отасини эслолмайди, ойисининг айтишича, "яна қиз туғдин", деб ташлаб кетган эмиш. Шўрлик ойижониси:

- Узим етим бўлиб ўсдим, яхши ебичолмадим, тўйиб ухлолмадим, киёлмадим. Ҳўйиёлмадим, - деб учала қизини оқ ювиб, оқ тараб, парварайлаб ўстирди, ўқитди. Гавҳар онасининг бирор марта ярқиратиб янги кўйлак кийганини эслолмайди. Устида доим тоза ювилган чит кўйлак, бошида оддий рўмол, оёғида қалиш билан рўзгорнинг гордай юкани елкалаб, кеча-кундуз тиним билмай елди, югурди. Мактабни аъло баҳолар билан битирган Гавҳар ўша йилёқ биринчилар қаторида институтга ўқишга кирди. Ушанда онаси севинчдан йиғлаб, қизини маҳкам қучиб "Олим қизим", деб эркалатар эди.

Унинг қулоғи остида хозиргача онасининг сирли пичирлашлари эшитилгандай бўлди. Гавҳар ичида, "афсус, онажоним, мени олим деб суйганларингизни, оддийгина одамийлик билан оқлолмадим", - деб ўртанар, ўқинар эди. У институтни битирадиган йили ўзи ёқтирган, севган йигитга турмушга чиқди.

Йиллар ўтди. Гавҳар бирин-кетин тўрт фарзандли бўлди. У "бировнинг ҳасми" бўлиб қайнона-қайнота, эрининг хизматидан бўшаб, онасини бориб қўролмас, ҳолидан хабар ололмас эди. Онаси шўрлик эса йилда ўрик пишиғида оғир туғунларни бошига қўйиб қизиникига келар, рўзгорига қарашар, "болам шўрлик тўрт бола билан қийналиб қолди", деб ёзининг жазирама кунларида қоқи қилар, экин-тинкинга қарашар, кўрпа-тўшагини ювиб қоплар, ҳамма ёғини саранжом қилиб, яна уйига қайтар эди.

Онасининг йилда келишига ўрганиб қолган Гавҳар, ундан хабар олишини хаёлига ҳам келтирмас, келтирганда ҳам "мен шунча катта рўзгорни ташлаб қандай борай?" деб ўзини тинчитар эди. Лекин йиллар ўтиши билан онаси кам қат-

бугун бўлмаса, эртагаям бориб кўрарман, кўнглини оларман. Хозир қудаларимни кўрсанд қилай, ахир, бекорга "қудачилик - минг йилчилик", деб айтилмаган-ку", - дея дилидан ўтказиб кўяр эди.

Яхшиямки, онажони Гавҳарнинг тўнғич фарзанди Шавкатжоннинг тўйини кўрди. Невара келинга ўзи ёшлиғида тиккан, узоқ йиллар сандиғида сақлаган лола гуллик каштани кўрмананга берди-ю, қувонч ва хаяжондан қалтираган қўлларини очиб, кўзларидан жиқ тўла ёш билан узундан-узук дуо қилди.

Гавҳар онасининг кейинги 8 ой ичида тез-тез касал бўлишидан ташвишга тушар, лекин яна ўзини юпатиб: қариллик касали-да, ўтиб кетар, деб ўйлар эди. Лекин, минг афсуслар бўлсинки, бу касал ўтиб кетмади, балки онажонисини бутунлай олиб кетиб, Гавҳарнинг қалбини оташ оловида куйдириб кетди.

Кишининг қаҳратон совуқ кунларида қизи Нигорани узатиш Гавҳар ва унинг эрини қарахт қилиб қўйди. Кошқийди, қиз чикариш осон бўлса эди. Эр-хотиннинг "қизимиз хали ёш, ўқияпти, институтни битирса, кейин куёвга берсангиз", дейишларига қарамай, охири келган совчилар елимдай ёпишиб олишди. Қуда хола ҳам «камтарингина» экан. Ҳамма кўрпа-тўшақ фақат гуллик бахмалдан бўлсин. Эшик-даразага "элита" парда, меъбеланинг тозаси, гиламининг яхшииси, деб, деб бир мўнча нарсани елкага юклаб кетишди. Шундай қилиб, эр-хотин елиб-югуриб, элдан ортқ бўлса бўлсин-у, кам бўлмасин. Борган жойида қизимизнинг тили қисилмасин, дили сиқилмасин, деб катта тўй-томошалар билан қиз узатишди.

Тўйда дастурхонга қўйилган нозу-неъматлар куёв болага берилган қимматбахо қатор-қатор сарполар, қудандалар, қариндош-уруғлар, ҳатто қўни-қўшилларгача тарқатилган сепусидирғалар билан эр-хотин икковий элни ҳайратда қолдиришди.

- Эй, мен, нодон, жоҳил фарзанд, - деб алам билан пичирлар эди. Гавҳар, эл-юртни ҳайратда қолдирдим, ёниб тугабтган шамга ўхшаб, атрофга: зўрма-зўраки хира шуъла сочаётган, эти

оналик меҳри билан кўмсар эди.

- Қаранг, дунёнинг ишларига. Онажонимнинг ёруғ дунё билан хайрлашаётган охириги кунини мен катта "чақирлар" билан, тантаналар билан нишонласам. Эҳтимол, онажоним "қизим, шу тўйини ҳам эсон-омон ўтказиб олсин", деб қақирмаганмикин? Охириги нафасигача ҳам: "Болам қийналмасин", деган онажоним, онажон. Фарзандларимга тахтдан бахт яратмоқчи бўлибман-у, оналик бўлиш бахтининг қадрига ета олмабман? Яхши келин, яхши хотин, яхши она бўлибман-у, яхши фарзанд бўлолмабман, - деб ўзига-ўзи сўйлар эди Гавҳар. - Эримга, элимга садоқатли бўлибман-у, ёруғ дунёдаги ёлғизгина дўстим-онажонимга садоқатли фарзанд бўлолмабман. Фарзандларим, жигарбандларимга меҳридарё она бўлибману, менга оқ сўт бериб, ҳам ота, ҳам она бўлиб, гулдай умрини хазон қилиб, сочи сурпурги, қўли қосов бўлиб, ҳокисор бўлган волидау меҳрибонимга бағри-тош фарзанд бўлибман.

Мен кимман, мен аблаҳ фарзандман. Мен бағри-тошликда ҳатто иблисини йўлда қолдирган инсон эмасманми? Эй, Оллоҳим, нима қилиб қўйдим. Кимнинг олдига борай, кимдан кечирим сўрай, кимнинг пойига бош қўяй?!

Гавҳар айрилиқ, афсус, армон азобидан йиллар, виждон азоби ўтида ёнар, қуяр эди. Унинг қалби нидоларини шор қўйидагича ифодалайди:

Сен билмайсан, онанг бежон, бедармон, Ахир сени бир кун тугиб туролмас. Билмайсан-ей, онанг дили қондир-қон, Бу қон билан балки узок юролмас.

Ўз уйингда ейсан, тўйиб ичасан, Уни сукат сиртмоқларга топшириб. Кун келар, сен талх қон ютиб учасан, Ул қақириб қолгач, сени шошириб.

Сен "бу - ўлик меники" деб қирган дам, Биров сенга кимсан демас, сўз қотмас. "Вой онам"лаб тобут томон юрган дам, Тўсадилар, яқинига йўлатмас.

Раъно ХИММАТКУЛОВА, Фарғона шаҳри.

Билинги, гўзаллик покликдир, покизалиқдир. Хушфёллиқ, одоб, хаё ва яхшиликка интилинг. Одам рухан гўзал бўлмай туриб, жисман гўзал бўла олмайд. Шунинг учун ҳам дур дейдиларки, унинг ичи тоза, шаффоф бўлур. Ундан ҳеч ким ғубор топа олмас.

Ҳар қандай ҳолатда одоб-ҳаёни сақлаган ғойиб бўлур. Чунки одоб ва ҳаёга тенгсиз гўзаллик ва сир-синоат жамланган. Ҳар қандай куч унинг олдида мағлуб бўлур.

ҚИЗЛАРГА ТЎРТ НАСИҲАТ

Меъёрдан ортқ бўянишга ва башанг қийинишга интиланг ва маҳлиё бўлманг. Ҳамма нарса табиий ҳолатда гўзалдир. Оддийроқ қийининг ва самимий бўлинг. Самимийлик, хушфёллиқ ва камтарлик ҳақиқий бекиёс гўзалликдир. Сунъий атиргулни қанчалик гўзал қилиб тайёрлаган бўлмасин, у табиий атиргул олдида барибир қадрсиздир.

Гўзалликнинг бозори йўқ. Узингизни қанчалик камтар тутсангиз,

шунчалик гўзал кўринурсиз. Ёшлиқнинг ўзи тенгсиз гўзалликдир.

Оддий, ҳалол ва диёнатли бўлинг. Қалбнинг покизалиги бебахо гўзалликдир. Одамнинг қалби қандай бўлса, чеҳра ҳам ана шундай бўлади. Ҳалоллик сизни гийбатлардан, тухматлардан асрайди ва ҳеч қачон юзюнгизни заъфарон этмайди. Ҳалол инсонларнинг кўриниши сирли, жозибали, нафосатли бўлур.

Бойликка ружу қўйманг. Байлик, зебу-зийнат ҳақиқий гўзалликдан пастроқда турур. Чеҳрадаги самимий ва гўзал табассум латофатини дуру гавҳарлар шодаси ҳеч қачон бера олган эмас.

Пайғамбаримиз Мухаммад Мустафо саллаллоҳу алайҳи васаллам қизлари Биби Фотимага шундай насиҳат қилганлар: "Эй, жигарим Фотима, агар икки дунё саодат гўзаллигини топай

десанг, доимо таҳорат, покизалиқ, тавба-ю истиҳфोर билан ороланиб юргин. Аллоҳга ҳамду сано айтувчи, ёмонликлардан паноҳ сўраб тавба қилувчи, доимо таҳоратла юрвчи кишиларнинг қалби ҳам, чеҳраси ҳам гўзал бўлғусидир. Бундай гўзалликка дунё бисоти билан эришиб бўлмас. Заъфаронлар, хар хил хушбўй нарсалар билан зебонанган аёлдан кўра, поклик ва хушфёллиқ, озодалик ва ҳаё билан зебонанган аёл минг чандон ортиққандир.

Комилжон НИШОНОВ тайёрлади.

МУАЛЛИФ СЎЗИ: Ҳаётимизда содир бўлиб турган куйидаги каби воқеалар доно онажонларимизга бир кўзгу бўлсин, дея ушбу мақолани ёздим. Бу ҳаётий воқеа. Унинг қаҳрамонлари йўл қўйган хатога бошқалар йўлиқишмасин.

да кий-чув кўтарилган эди. Уч-тўрт аёл бир-бирига гал бермай, жавраб-саннар, кимдир ўқиб йиғларди. Нима бўлди экан, барча хайрон... Бу тушунмовчиликка Моҳира ҳоланинг жавраб-саннашлари ойдинлик киритди: - Кудан танлашда адашган эканман. Шундай таги пастлар билан кудан бўламанми? Кенжатоимнинг қадри шуми?! Унга "кўжа"

Қалбига ширин орзуларни жо этган бир бокира келинқачнинг кўнгил ришталари ҳали кўп вақт ўтмай, парча-парча бўлиб кетди... Жамила кулиб келган хонадонидан зор бўзлаб чиқиб кетди.

Азизлар, бундай воқеалар бизга янгилик эмас. Чунки бугунги кунда "Моҳира хола"лар кўпайиб кетди. Орзу-хавас, деб ўзининг ва атрофдагиларнинг қадр-қимматларини унутиб қўяётган, инсон аталмиш улуг зотнинг қадрини Моҳира хола каби саватларнинг сони, ундаги буюмларнинг қиймати билан ўлчайдиган

ШАРАФЛИ НОМРА

ДОҒ ТУШШИРМАНИ!

Тўйларимиз ўзбекна миллийлигимизга хос расм-русумлар билан ўтади.

Лекин бугунги кун тўйларининг миллийлигимиз юзига парда тўсиб қўяётган айрим "урф-одатлар"и ҳақида гапирганда дилимиз сал хира тортади. Нега дейсизми? Келинг, бу фикримни бир ҳаётий воқеа орқали изоҳлаб берай.

Моҳира хола (исмлар ўзгартирилган) кунни кеча катта дабдаба билан тўй қилди. Келин тушириб келди. Хола гарчи тўққизта тўй қилган бўлса-да, кенжа-тои Собиржоннинг тўйини улкан ва ўзгача орзу-хаваслар оғушида ўтказди. Қўни-қўшнилари-у, узок-яқиндан келган меҳмонлар мағрур ўтирган онахонга хавас билан қараб, қуллук қилишди.

Тўй жуда яхши ўтди. Бироқ ҳамма бало ундан атиги бир ярим, икки ой ўтган содир бўлди. Келин бўлмиш Жамила оддий оиланинг фарзанди эди. Бироз қийинчиликларни кўрган эди бу оила. Яқиндагина улар ҳам тўй қилиб, Жамиланинг акасини уйлашди. Шунга қарамай, Жамиланинг тўйини ҳам элдан кам қилишмади. Икки тўйни устма-уст қилиб, гўё тоғдан ошгандай энгли тортишди. Ҳадемай байрам арафасидаги йўқловлар ҳам бошланди.

Биринчи "сават юборди" кўнгилдагидек бўлди. Навбатдаги байрам йўқловига тайёрланган саватларни Жамиланинг онаси Қурбаноий опа ва 3-4 та яқинлари олиб борадиган бўлишди. 8-9 чоғли саватларни машинага ортиб, манзилларига йўл солишди.

Меҳмонлар аввалдан безатиб қўйилган уйга киришди. Моҳира хола дуо қилди-да, чиқиб кетди. Жамиланинг қайсингиллари ҳам совуққина саломлашиб чиқиб кетишди. Би-

роқ уйга қайтиб киришмади. Меҳмонлар бироз ғалати сукунатга чўмишди ва секин ховлига боқибди. Шу тобда ховли-

куртка эмас оддий пальто қилибсанлар-а, пешонам шўр бўлмаса сенларга кудан бўламанми?! Тўққизта кудан кўриб, қадрим бундай ер бўлмаганди...

Ё, ахазар! Бу қандай бедодлик! Шу гаплар ҳаётининг яримдан кўпини кўрган инсоннинг, ўн нафар фарзандларини уйлаб-жойлаган, қўша-қўша неварая-ю, чевараларнинг бувижонисига айланган онахоннинг, фоний дунёда яшаб турган бир муслима аёлнинг гапларими?

Кейин нима бўлди дейсизми? Нима ҳам бўларди. Бу машмашада қувётра Собиржон ҳам "беминнат" иштирок этдилар. Жамила йиғлади, меҳмонлар хайрон, Қурбаноий опа жим, Моҳира холанинг ҳар бир гаплари унинг устига гуздай тушиб, қаддини букиб бораётгандай эди. Нима ҳам дейди? Айби камбағал бўлгани экан-да. Ўғлига келган "жудурвақа" муносабати билан Моҳира холанинг таъналари авжига чиқди.

Калтабинлиги, замонавий расм-русумлар олдида обрў-эътиборини қулдай сочган бефаҳм аёлнинг ноўрин араزلари остида нене орзу умидлар билан қурилган бир муқаддас оиланинг олтин кўрғонлари ушалиб-ушалиб йиқилди.

"бойвачча хонимлар"у, Собиржон сингари қайнонадан қимматбахо кийимлар кутиб ўтирган кўштирок ичигади "гурурли, номусли пахлавонолар" орамизда, биз болан ҳамнафас яшайётгани ачинарли хол.

Энди Моҳира хола Жамиладай меҳнатсевар келин, Собиржон эса шундай ҳокисор рафиқа топа олармикан ҳаётда? Яратган Оллоҳ-чи, бойлик изтиробидан бир гулни хазон қилган, кўзларини гафлат пардаси босган бу бандаларига қайта бахт-саодат ато этармикан?

Бир қўлида бешигу бир қўлида дунёни тутиб турган Онажоним! Агар сиз қаҳр қилсангиз, бешиқлар дорга айланганини, гарчи зарра хато қилсангиз, дунё вайрона бўлишини яхши биласиз. Ўғилларингиз Собиржон каби номусни йиғиштириб, қайнотаю қайнонадан қимматбахо кийимлар сўрашини эмас, уларнинг ҳурмат ва иззатларини қутishi кераклигини ҳам биласиз. Бу болада шуни ҳам унутмаслигингизни истардимки, сиз фақат ўша ўз "эрқатларингиз"нигина эмас, барча хавас билан қарагучи, гурури баланд, маънавияти юксак ўзбек аталмиш миллатнинг онахонисиз. Бу шарафли номга эътиборсизлик, унинг юз маъсулиятига панжа ортидан боқиб, мазоқ фюр юриштиш сизга хос эмас, Онажон!

Муқаддас КАРИМОВА, Наманган вилояти, Уйчи туманидаги Ғайрат педагогика коллежи талабаси.

Ҳаёт ташвишлари ва қувончлари

Кенг, серкатнов кўча... Машиналар қулқни тешгудай шовқин солиб у ёқдан-бу ёққа ўтади. Йўл-йўлакларда қор қолдиқлари, сув тўдаланиб қолган қўлмақчалар музлаб қолган. "Дамас" автомашинаси ёнида одамлар тўпланиб олишган. Нима бўлибдйкин, деган қизиқиш мени ҳам ўша ёққа бошлади.

Совуқда даг-даг титраётган киз ва унинг ёнида жуда юпун кийинган аёл (менимча киз-

ган экансиз, аммо худди шу йўналишда таксичилик қиладиган қишлоқдошимизни кўрибди. "Жон Бекназар ака, 77-35 рақамли кўк "Дамас"да менинг палтоим қолиб кетди, ўшани топишга ёрдамлашинг ёки кўрсангиз олиб беринг", - дебди. Бекназар қизимга: "Э, у одамми?! Ҳа, 77-35 рақамли

да неча киши миниб, неча киши тушади, ахир олганимда берардим", - деб жар соларди-ю, аммо сўзлари ростлигига ҳеч ким ишонмасди. Онаизор ва етим қизчага зарда қилиб, машинасини елдек учуриб кетди. Ҳам қилгиликни қилиб, ҳам бир бечораларга дағдага қилишиничи... Инсонда озгина виждон

ҲАРОМДАН ҲАЗАР ҚИЛМАГАН ҲАЙДОВЧИ...

нинг онаси) ҳайдовчиға нима-ларнидир айтиб ёлворарди. Айниқса қизнинг эланишига ичим ачиди.

- Амакижон, жон амакижон, мен аниқ биламан, палтоимни худди шу машинанинг орқасига қўйгандим. Йўл-йўлакай машинанингнинг хув-анави чап томонидаги суратга ва осиклик турган ана шу кучукчага хавасим келиб томоша қилиб келгандим. Машинадан тусаётган нимада палтоимни унутибман. Лекин машинанингнинг рақами ҳам аниқ эсимда. Унда иккита етти, 3 ва 5 рақамлари (яъни 77-35) борлигини, ранги қўлигини эслайман. Илтимо аммакижон, ялиниб сўрайман, палтоимни қайтариб беринг, - деди-ю, йиғлаб юборди. Йиғлаётган қизчасини бағрига босиб, онаизори ёлворган оҳангда:

- Худо инсофингизни берсин, болам. Сизда қолган палтосини шу захоти эслаб, яна кўчага чиқди. Сиз кетиб қол-

"Дамас"нинг ҳайдовчисини яхши биламан, у яхши киши, албатта қайтариб беради. Хозир эса уйга бор. Чунки энди йўналишимизда одам йўқ, ҳайдовчилар ҳаммаси уйга қайтди. Мен ҳам уйга қайтаман", - деб қизимни хотиржам қилиб, уйга қайтарибди. Шу-шу мана 4-5 кундирки, сизни излаб туман марказига келиб кетаяпмиз. Жон болам, ўша қуриб кетгуд палто 20000 сўмга олинган. Агар билсангиз бунинг бечора бошига етимлик эрта келиб қолди. Ўша кийимнинг пулини ҳам маҳалла-кўй рўза фитрини йиғиб бизга топширган эди. Ночор оиланинг ҳолига барча ачинади-ю, нахотки шу етимчанинг ҳаққидан ҳазар қилмасангиз, жон болам, - деди.

Аммо ҳайдовчининг фақат бир гапни тутиб олиши, ўша ерда тўдалашганларнинг асабига теғди.

Ҳайдовчи нуқул: "Тўхмат қилманглар, олганим йўқ, бир кун-

бўлмаса ҳам ёмон экан. Етимнинг кўзидан оққан аччиқ ёшлар, бечора юпун аёлнинг зору нолалари юрагимни қалқитиб юборди. Эгасини норози қилиб, ранжитиб олган нарасаси унга буорадим. Ўз фарзандларига ҳаромдан келган нарсани қандай қилиб кийдиради.

Уйлаб ўйимга етолмайман. Шу ҳайдовчи ота бўлиб фарзандларига қандай тарбия намунасини кўрсатаётган экан. Мен бу ҳайдовчининг отасини жуда яхши танирдим. Оқил, обрўли, халқларвар, меҳнатқаш, инсоний фазилатлари бор инсоннинг ўғли шундай бўлса-ю, хайф сендай ўғилга шундай ота, дегим келди. Фарзанд отага муносиб бўлса қандай бахт, аммо тескари бўлса-чи, бундай фарзанд ота-онага теккан тавқи лаънатдир.

Холида ИСМОИЛ қизи

АЙБСИЗ АЙБДОР

Ҳамқишлоғим Нодира опа муниса аёл эди. Қўшнимиз Дўстмурод ака (охираглари обод бўлсин) билан севимши турмуш қурган. Дилмурод ака бундан бир йил муқаддам оғир касалликка чалиниб вафот этган. Фарзандларини ёлғиз ўстираётган эди. Бироқ...

Тун кирди. Деворлари сувқ қилинган кичиккина ховли. Сулпачада фарзандларини ухлатиб, кенжатоийга алла айтаётган аёлнинг товуши эшитилди.

Шу пайт дарвоза қаттиқ тақиллади. Бу овоздан чўчиб кетган аёл эгнига тўнини илди-да, дарвоза томон югураётиб кўркув билан: "Ким?" - дея сўради.

- Нодирахон, очинг, мен қўшингиз Дилшод - тирқишдан 50 ёшлар чамаси тепакал, қоринбой Дилшоднинг юзи қўринди. Хотини неча кундан бери бетоб. Дилшоднинг эса парвойи палак.

- Ярим тунда нима қилиб юрибсиз?

- Очинг, гап бор.

- Қанақа гап? Дилноза опанинг товлари қочдимми?

- Ҳа, тезроқ очинг!

Аёл эшикни очди.

- Уйда ҳеч ким йўқми дейман. Қайин укангиз келмадимми?

-Бугун ишонасида навбатчи.

- Кўрқмаяпсизларми? Аёл эшикни очди.

Шу пайт кимнингдир оёқ товушлари эшитилди. Бу - Ботир кал эди. Ҳар ёз бугдой ўрими мавсумида Ботир кал ухулмайди. Кеч тушишини пойлаб, халқ ризқидан ўғирлайди. Бугун ҳам елкасига бир халта бугдойни ортиб аёли билан Нодирахоннинг уйи олдидадан ўтиб кетаётганди.

- Нодира шекилли! Дараси, нима бўлибди? Юринг, пойлаймиз.

- Вой, хотин, дилноза чатоқ чиқди-ку, ара.

- Айтудим-а, Дилнозахонга эрингизга хушёр бўлинг, нима қилса ҳам ён қўшини деб!

- Жим! Сезиб қолмишди! Юр кетдик. Бугдойни елкамга қўй.

Уларнинг шарпасини сезган Дилшод бирдан сергақланди:

- Эсингда бўлсин, мени сен чақирдинг, дамнинг чикса, болаларингдан ўчимни оламан,

- дея ховлидан ташқарига секин чиқиб кетди.

Эртаси куну бу гапни Ботир калнинг хотини бутун қишлоққа дoston қилди. Исодга чидай олмаган Нодира фарзандларини қайнонасига ташлаб... ўзини ёқди.

Дарҳақиқат, кимнингдир жуфти ҳалолига кўз олайтирадиган, халқнинг хирмонидан ўғирлаб кун кечираётган инсонлар орамизда оз эмас. Баъзан ҳалол одамлар уларнинг касофатига қолиб кетаяпти. Аммо билмайдиларки, яширин гуноҳнинг ҳам жавоби бор!

Хулқар РАЖАБОВА, талаба.

УЙҒУНЛИКДА ЯШАШГА ИНТИЛИНГ!

Ажрашиш учун судга ариза берган ажсарият эр-хотинлар уйдаги гапни кўчага чиқаришни истамай, "характеримиз тўғри келмай қолди", дейишади. Эрининг хотинига, ёки аксинча аёлнинг эрига хиёнатни ҳақида эшитиб қолсақ, уларни қоралаймиз-у, бунга туртки берган сабаблар ҳақида бош қотиришни истамаймиз. Ваҳоланки, ўша характерлар тўғри келмай қолишига, баъзи бир хиёнатларга эр-хотинларнинг жинсий ҳаётда бир-биридан қоникмаганлиги, бу борада ўзаро мос эмаслиги ҳам сабаб бўлиши мумкин. Шу ўринда қадимдан Шарқ табобати ва фалсафасида ҳам, Ислоҳ динида ҳам эркак ва аёл муносабатларига алоҳида эътибор берилганлигини таъкидлаш жоиз. Бугунги саҳифамиздан эр-хотинларнинг биргаликдаги ҳаётдан ҳар томонлама лаззат олиб, уйғунликда(гармонияда) яшашларига эришиш борасида баъзи маслаҳатлар жой олган.

АЁЛЛАРГА ЁҚАЙ ДЕСАНГИЗ!

Замонавий хотин-қизлар айрим эркаклар, айниқса балоғат ёшидаги йигитлар уйлагандек гап билан осмондаги юлдузни бенарвон урадиган, ўзини устамон қилиб кўрсатадиган эркакларни эмас, балки кўпроқ ташқи кўриниши чиройли, келишган, хушбичим, муомалали, эътиборли, қатъиятчиларни ёқтиради. Эркак ва аёл муносабатлари, ишқ-муҳаббат сирларига бағишланган ўнлаб машҳур китоблар муаллифи Г. Махстертон бугунги аёллар ёқтирадиган эркакларни қуйидагича таърифлайди:

- ◆ хиссиётли, лекин ўта таъсирчан ва кўнгилчан эмас;
- ◆ ташаббускор ва топқир, лекин галати одатлардан ҳоли;
- ◆ ўзига ишонган, лекин ўзига бино қўймаган.

ДАРДГА ДАВО БЎСА

Ўтган асрнинг 80-йиллари охирида италиялик олимлар севишганлар ва эр-хотинлар ўртасидаги қайноқ бўсаларнинг инсон саломатлигига ижобий таъсири борасидаги маълумотларни эълон қилишган эди. АҚШ тиббиётчиларининг яқинда омма ҳукмига ҳавола этилган ҳулосалари бу фикрни яна бир бор тасдиқлади.

Маълум бўлишича, бўсалар биринчи навбатда юрак, қон-томир тизими ишининг ахшилланишига хизмат қилар экан. Чунки ўпишган пайтда ҳар икки жинс вақилининг ҳам томир уриши бир дақиқада 110 мартага етади. Бу эса танамизда қон айланишини ахшиллайтиди.

Иккинчидан, ўпишгандан кейин ўпкалар одатдагидан кўчлироқ ишлаб бошлайди, яъни бир дақиқада 20 марта ўрнига 60 марта нафас олиб, нафас чиқарилади. Бундай тезликда ҳаво алмаштириш кўнгина ўпка касалликларининг олдини олишда энг яхши профилактика воситаси экан.

Учинчидан, тиш шифокорлари бўсаннинг тиш қариеси ва пародонтозга қарши курашда ҳар қандай тиш пастасидан ҳам аълороқ восита эканлигини таъкидлашмоқда. Чунки ўпишиш чоғида

огиз бўшлиғида ҳосил бўладиган сўлак тишларни зарарли кислоталар "хужуми"дан асрайди ҳамда милклар учун ўзига хос массаж вазифасини ўтайди.

Туртинчидан, бирор нарсадан сиқилганда, стресс ҳолатлардан чиқиб кетишда ҳам бундан яхши восита йўқ, дейишмоқда шифокорлар. Ўпишиш яқинда сиқилиш гормонларини "ўлдириб", қувонч ва шодлик гормонлари ишлаб чиқарилишига ёрдам берадиган биохимёвий реакциялар занжирини ҳосил қиларкан.

Бешинчидан эса, бўсалар айрим юқумли касалликларга қарши ўзига хос эм вақифасини ҳам ўтайди. Ўпишиш пайтида ҳосил бўладиган сўлакда танамизнинг касалликлардан ҳимоя қобилиятини оширишига хизмат қилувчи бактериялар кўп бўлади. Ана шу бактерияларнинг 80 фоизи барча одамларда учраса, 20 фоизи ҳар кимнинг ўзига хос бўлади. Ўпишиш пайтида қарама қарши жинс вақиллари бир-бирларига ана шу 20 фоиз бактерияни "совға" қиладилар.

Аммо шифокорлар бир нарсани унутмасликни ҳам маслаҳат беришади: соғлиқ учун фойдали экан, деб дуч келган одам билан ўпишиб кетавериш ярамайди. Чунки огиз ва сўлаклар орқали баъзи касалликлар ҳам юқиши мумкин.

- ◆ Кучли, лекин кўпол эмас;
- ◆ тарбияли, лекин ўта мағрур эмас;
- ◆ гамхўр ва жонкуяр, лекин қуллардек итоаткор эмас;

Г. Махстертоннинг ёзишича, гап-сўзларида, ўзини тутишида итоаткорлик, ёрдамга муҳтожлик, керагидан ортки кўнгилчанлик, ёки аксинча орткича мағрурлик, ўзига бино қўйиш, кўполлик ақс этиб турадиган эркаклар аёлларни ўзига жалб эта олмайдилар.

Хуллас, турмуш ўртоғингизга, севгилингизга ёқини, атрофингиздаги аёллар сиз ҳақингизда яхши фикрда бўлишларини истасангиз, ташқи кўринишингизга эътиборли бўлинг:

- ◆ сочингизни ўзингизга мос тарзда тарашлатиб юринг;
- ◆ ҳар куни соқолингизни қиртиш-лашдан эринманг;
- ◆ кийимингиз ўзингизга ярашқили, об-ҳавога, ишингизга ёки сиз қатнашаётган маросим руҳига мос бўлсин;
- ◆ ҳар куни тиш ювишни, тез-тез тиш шифокорига учрашиб, уларни тозалатиб туришни одат қилинг. Чунки оғиздан келадиган ноҳуш ҳид барча уринишларингизни чиппақка чиқариши мумкин;
- ◆ дезодорант ва атирлардан фойдаланинг, лекин атрофдагиларда, айниқса аёлларда "атирда чўмилигандек" таасирот қолдиришдан эҳтиёт бўлинг.

СУЮКЛИ БЎЛИШНИ ИСТАСАНГИЗ!

Мутахасссларнинг таъкидлашлари, агар аёллар оилавий ҳаётда қуйидаги оддий қоидаларга амал қилиб яшасалар, бахтли ва суюкли бўладилар:

- ◆ Эрингиздан сизга содиқлигини тасдиқлашини талаб қилаверманг;
- ◆ Тўшақда ҳеч қачон шахсий ёки ишдаги муаммоларингиз, рўзгордаги камчиликлар, эрингизга мутлақо тааллуқли бўлмаган нарсалар ҳақида гапирманг. Бу унинг гашига тегиши аниқ;
- ◆ Эрингизни бўлар-бўлмасга "эговлайверманг". Айниқса, унинг жинсий имкониятларини танқид қила кўрманг. Бу ўрталарингизга совуқликдан бошқа нарса олиб келмайди;
- ◆ Эрингизни тез-тез мақтаб туришга одатлангиз. Бирор бир камчилик ёки хатога йўл қўйса, унинг учун энг катта жазо

мақтовдан қуриқ қолиш бўлсин; ◆ Эрингиз сизнинг маслаҳатларингизга қулоқ солмаса ҳам хафа бўлманг. Бунинг учун унга эътироз билдирманг;

◆ Эрингиз уйдан, оиладан совиб кетмаслиги учун ўзингизга оро бериб юришни, уйни доим озода тутишни, унинг айрим камчиликларини кечиришни, баъзи эркакларини табиий қабул қилишни одатга айлантингиз. Қадимги юнон олими ва файласуфи Пифагорда шундай сатрлар бор: "Аслозода аёл! Агар эринг бўш вақтининг сенинг ёнингда - оила даврасида ўтказишни хоҳласанг, шундай қилгинки, у бошқа бирор жойда сен билан бўлгандаги каби ҳузур-ҳаловатни, лаззатни, меҳрни, камтарлик ва одобни ҳис этмасин". Бунга бирор нарсани қўшимча қилишга ҳожат бўлмас керак!

МИЖОЗ ВА ХИССИЁТ ҲАҚИДА

Туғилган йил, ой ва куни ҳар бир одамнинг миждози ҳамда хиссиётларига қанчалик берилувчанлигини аниқлашга ёрдам беради. Қозоғга туғилган санангиз: кун, ой ва йилни ёзинг. Кимнинг санасида бирорта ҳам 4 рақами бўлмаса, бундай кишилар беساب бўлишади ва ишқий муносабатлар(жинсий ақиллик) да "аёллар қулоғи билан севади", деган ақидага умуман амал қилишмайди. Яъни жуфттини ширин сўзлар билан эркаламайдилар. Санада 4 рақами қанча кўп бўлса, сиз муҳаббат ботида шунчалар моҳирсиз. Учта-тўртта 4 рақами бор инсонлар кучли хиссиётга эга бўлишади.

Фарб олими Дэвид Филлипс узоқ йиллик тадқиқотлардан сўнг рақамларнинг инсон характери ва жинсий

дан, кўзидан, юзларидан, пешонасидан, соқларидан, қулоқларининг орқасидан майин бўсалар олишни, жинсий ақиллик олтидан эса унинг танасидаги майини қучайтирувчи нуқталарни ўпишни маслаҳат беради. Айрим жуфтлар ўпишиш санъатидан воқиф бўлмаганлари боис, уларнинг ишқий муносабатлари, интим ҳаётлари камбағал, бир хилликдан иборат ва зерикарли бўлади. Бу эса ажсарият ҳолларда муносабатларнинг совуқлашувига олиб келиши мумкин. Шу боис йигит-қизлар турмуш қурганларининг дастлабки кунлариданоқ ишқий муносабатларга қарашларини, ўзларига кўпроқ лаззат бағишлайдиган жиҳатларни бир-бирларига айтишдан уялмасликлари керак.

Бўсалар майин, юмшоқ, қисқа, узун, кучли бўлиши мумкин. Энг асосийси уларнинг жуфтнинг ҳар икки вақилига ҳам ёқинида ва уларга лаззат бағишлашида.

фои. "В" да - 75, "С" да - 50, "Д" да эса - 25 фоиизга тенг. "Лекин, - дейди Дэвид Филлипс, - характерлари, миждо ва жинсий майллари 75, хатто 100 фоииз мос бўлган жуфтликлар ҳар доим ҳам бахтли ҳаёт кечирмайдилар. Чунки улар тез орада бир-бирлари-

дан эерикишлари мумкин. Энг бахтли никоҳ мослик даражаси "С" ҳамда "Д" га тенг бўлганларга хос экан. Бошида улар бир-бирларини англаб етгунча анча қийналишади, аммо кейин оилавий ҳаётлари ҳавас қилгудек бўлади".

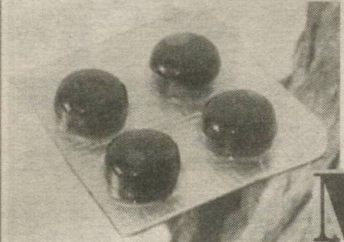
Дэвид Филлипснинг мослик жадвали

Асосий рақамингиз	Жуфтингизнинг асосий рақами ва мослик даражанингиз								
2	2	3	4	5	6	7	8	9	
3	В	В	А	С	А	В	Д	В	
2	В	А	С	С	А	С	С	А	
4	А	С	В	Д	В	А	А	С	
5	С	С	Д	В	С	С	Д	В	
6	А	А	В	С	А	С	С	А	
7	В	С	А	С	С	В	Д	В	
8	Д	С	А	Д	С	Д	С	С	
9	В	А	С	В	А	В	С	А	

Д. ИБРОХИМОВ тайёрлади.

МИНГ ДАРДГА ДАВО

“Одам қадами етмаган баланд тоғларда улкан, девсифат махлуқлар яшашди. Баъзида улар йиглайдилар ва кўз ёшлари қояларда қоп-қора ёпишқоқ мумга айланиб қотиб қолади. Улкан махлуқларнинг қотиб қолган кўз ёшларини топиш камдан кам одамларга насиб этади. Кимки ана шу мумни топа олса, дунёдаги энг бақувват ва соғлом одамга айланади”. Қадимги афсонада-

ни унутмаганлар. Хинд, япон, бирма, мўғул, ўзбек ва бошқа жойлар мўмиёлари мавжуд. Уларнинг барчасида кимёвий таркиби бир хил, фақат таркибидаги фойдали минераллар миқдорига кўра бир-биридан сал фарқ қилади.

ТАБИИЙ ВА ФОЙДАЛИ

Бугунги тезкор замонда ҳаётимизнинг ҳар бир они - маиший турмуш, ишлаб чиқариш, атроф-муҳит билан муносабатлар - стрессларга, яъни руҳий зўриқишларга тўлиб-тошган. Бу зўриқишлар танамизга бирдан таъсир этмайди, балки аста-секин йиғилиб бориб, бир кунни “ўзлигини намоён этади”. Инсон уларни энгиб ўтиш учун ҳаракат қилади, лекин ҳаммамизнинг ҳам бардошимизнинг

унинг шифобахшлигига путур етади. Мўмиёда эса соғлом бўлишимиз ва узоқ яшашимиз учун зарур бўладиган барча қўшилмалар мужассамлашган.

ШИФОКОР БИЛАН МАСЛАХАТЛАШИНГ

Мабодо сиз даволаниш учун мўмиёдан фойдаланишга қарор қилган бўлсангиз, олдин шифокор билан маслаҳатлашини ва меъёрни сақлашни унутманг. Чунки у жуда кучли биологик фаол восита бўлгани учун керагидан ортиқ ишлатиш зарар қилиши ҳам мумкин. Қолаверса, **онкологик касалликларда мўмиё ишлатиш қатъиян таъқиқланади.**

Мўмиёни танага суртиш учун спирт ёки асал билан аралаштирилади. Ичиш учун эса даволаниш мақсадига қараб, шарбат, сут ёки сувда эритилади. Лекин мўмиё билан даволанаётган пайтингизда кофе, чай ҳамда спиртли ичимликлар истеъмол қилмаслик керак.

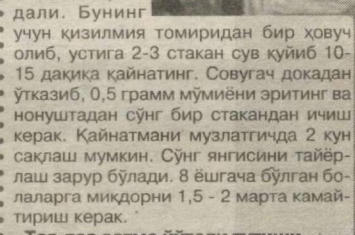

қан дамламада эритиб ичинг. Муолажа бир ой давом этади. Кейин 2 ҳафта наффус қилиб, яна такрорланг. Бир йилда 3-4 марта муолажа қилиш керак.

Бепуштлиқ, жинсий заифлик
Қадимги табиблар мўмиёни асал ва туҳум саригига қўшиб истеъмол қилиш эркаклик қувватини, спермаларнинг миқдори ва сифатини оширади, деб ҳисоблаганлар. Шунингдек, ҳар кун эрталаб оч қоринга ва кечкурун уйқуга ётишдан олдин 0,2-0,3 грамм мўмиёни 2 ош қошиқ сабзи, зайтун ёки черника шарбатига эритиб ичиш керак. Муолажанинг давомийлиги 25 кун. Ун кундан сўнг уни яна қайтариш мумкин. Муолажанинг 6-7 кунига бориб аҳолининг яхшилана бошлаганини ҳис этасиз.

Бронхиал астма

Ҳар кун эрталаб томогингизни 0,2 грамм мўмиёнинг бир стакан илиқ сувдаги эритмасида чайқаб туринг. Шунингдек, эрталаб қизилмия (солodka) қайнатмасида эритилган мўмиё ичиш ҳам фойдали. Бунинг учун қизилмия томиридан бир ҳовчу олиб, устига 2-3 стакан сув қуйиб 10-15 дақиқа қайнатинг. Совуғач доқадан ўтказиб, 0,5 грамм мўмиёни эритинг ва нонуштадан сўнг бир стакандан ичиш керак. Қайнатмани музлатгичда 2 кун сақлаш мумкин. Сўнг янгисини тайёрлаш зарур бўлади. 8 ёшгача бўлган болаларга миқдорни 1,5 - 2 марта камайтириш керак.

Тез-тез астма йўтали тутиши

3 ош қошиқ майда туйилган зиғир уруғига бир литр қайноқ сув қуйиб, 10 дақиқа дамлаб қўясиз. Орада 3-4 марта чайқаб, аралаштиришни унутманг. Сўнг уни доқадан ўтказиб, 0,2 грамм мўмиё, бир ош қошиқ майдаланган қизилмия томири, бир стакан асал, 2 ош қошиқ арпабодийен(анис) уруғи қўшинг ва яхшилаб аралаштиргач, озги зичлаб ёпиладиган идишда қайнаб чиққунча оловга қўйинг. Қайнаб қочиши билан оловдан олиб, совутиш ва сизиб олиб, кунига 2 маҳал овқатдан олдин ярим стакандан ичиб туриш керак.

Гайморит, ринит, аденоид

1. - Ярим стакан қайнатилган сувда 3 грамм мўмиёни эритиб, кунига 3-4 марта бурнингизнинг ҳар бир тешигига 1-2 томчида томизиб, 0,2 грамм мўмиё, бир ош қошиқ майдаланган қизилмия тинмай шиллимшиқ сув оқа бошлайди. Бурнингизни яхшилаб қоқиб, тозаллагач, яна бир марта эритма томизинг. Дори яхши таъсир этиши учун бош-ни бир томонга эгиб туриш зарур.

2. - Бир стакан қайнатилган сувда 4 грамм мўмиёни эритиб, кунига эрталаб

оч қоринга 1 ош қошиқдан ичиш керак. Муолажани 10 кун давом эттириб, сўнг 10 кун наффус қиласиз. Шу тартибда 3-4 марта муолажа ўтказиш лозим.

(Давом бор)
ДАРМОН тайёрлади.

МЎМИЁ-ШОҒ БАЛЗАМИ

ги бу сатрларда мўмиё ҳақида сўз бо-ряпти.

Мўмиёнинг шифобахш хусусиятлари бундан 3 минг йил аввал ҳам табибларга маълум бўлган. Дунёнинг турли минтақаларида уни турлича номлаганлар. Жумладан, у тоғ балзами, тоғ сақичи, тош ёғи, казиб олинадиган асал каби номлар билан машҳур бўлган. Қояларнинг ёриқларидан оқиб чиқадиған тўқ жигарранг бу доривор воситанинг ўзига хослиги шундаки, бошқа бирорта табиий дори шифобахш микро ва макроэлементларга, органик ва минерал

Дунёда узоқ умр кўриш сирларини талқин этувчи 300 дан ортиқ назариялар мавжуд. Тўғри, инсонга ёшлигини қайтариб беришнинг мутлақо иложи йўқ, аммо ёш, бардам-бақувватлик дамларини узайтириш имконияти бор. Бу борада энг яхши кўмакчи она табиатдир. Табиат инъом этган сирли, ғайриоддий доривор воситалардан бири ҳеч шубҳасиз, мўмиёдир.

чеки-чегараси бор. Бир кун келиб руҳий зўриқишларни энгигна бардошимиз етмай қолади. Оқибатда бу ҳол соғлигимизга, кайфиятимизга, ишчанлик қобилиятимизга ўзининг салбий таъсирини ўтказмай қолмайди. Касалманд, бутун танасини чарчок қамраб олган одам тенгдошларидан анча-мунча қари кўринади.

Хўш, танамизни зўриқиш ва чарчок асирлигидан қутқариб, унга янгидан ғайрат, энергия бағишлашнинг иложи борми? Албатта, бор. Бунда бизга ҳар доим гайдак яна она табиат, мўмиё ёрдамга келади. У синтетик дорилардан фарқли равишда танамизни ортиқча зўриқтирмайди. Аксинча, у танамизнинг энергетик захираларини аста-секин, босқичма-босқич ишга туширади.

Мўмиёнинг бебаҳолиги шундаки,

Мўмиёнинг сифатини аниқлаш осон. Яхши мўмиёни қўл билан эзиб қўрганда у осон юмшайди, сифатсиз эса қаттиқ ҳолида қолаверади. Дорихоналардан эса 0,2 граммли ҳапдори(таблетка) шаклида тайёрланган мўмиёни топишингиз мумкин.

Куйида турли касалликларини даволашда мўмиёдан фойдаланиш меъёрлари ва миқдорлари билан танишасиз. Яна бир бор эслатиб ўтамиз: мана шу меъёр ва миқдорларга қатъий риоя этишингиз зарур.

Аллергия

1 грамм мўмиёни бир литр қайнатилган илиқ сувда эритиб, ҳар кун эрталаб ярим стакандан оч қоринга ичиб туринг. Агар аллергия кучли бўлса, эритмадан тушлиқдан олдин ҳам ярим стакан ичиш мумкин.

Ангина, грипп, тумов

Кунига икки-уч марта овқатланишдан олдин мўмиёнинг 0,2 граммлик ҳапдорисини, ёки шунча миқдордаги бўлагини тилнинг тағига ташлаб сўриш керак. Агар унинг хиди кўнглингизни беҳузур қилса, асал қўшиб ейишингиз мумкин. Ёки 4 грамм мўмиёни 250 миллилитр қайнатилган сувда эритиб, 2-3 марта овқатланишдан олдин 1 ош қошиқдан ичиш ҳам яхши фойда беради. Фақат эритмани оғизда узоқроқ вақт ташиниб ушлаб туриш керак. Муолажани тўла соғайиб кетгунингизга қадар давом эттирасиз.

Камқонлик, уйқусизлик

Кунига бир-икки марта овқатланишдан олдин 0,2 грамм мўмиёни ярим стакан қайнаган сув, сут ёки шарбатда эритиб ичинг. Тез орада ўзингизнинг анча тетиклашганингизни, уйқунгиз ҳам тинч, бир маромда кечаётганини ҳис қиласиз.

Бosh мия томирлари атеросклерози

Қуртилган майоран ўсимлиги(уни дорихоналардан сўрашингиз мумкин)дан бир сиким олиб, устига бир стакан қайноқ сув қўйинг ва 3 соат дамлаб қўйинг. Сўнг доқадан сизиб олиб, ҳар кун эрталаб оч қоринга ва кечкурун уйқуга ётишдан олдин 0,2 грамм мўмиёни ярим ста-

воситаларга у каби бой эмас. Шу боис мўмиё қадимдан жуда кўп касалликларни, айниқса, жароҳатларни, синган-чиққан суякларни даволашда энг яхши дори ҳисобланган. Мўмиё танада минераллар алмашинувини кучайтиради. Бу эса ўз навбатида синган суякларнинг, яраларнинг тезда битишига хизмат қилади. У тана тўқималарини қайта тиклаш хусусиятига эга бўлгани боис ёшлик гўзаллиги ва бардамлигини узайтириши ҳам исботланган.

Шарқ табиблари уни беморларнинг асаб тизимини мустаҳкамлашда, юрак, қон-томир, ошқозон-ичак касалликларини даволашда кенг қўллаганлар. Масалан, Бирмада мўмиё “час-тум”(тоғ қони) деб номланиб, у билан сил, артрит ва яллиғланиш билан боғлиқ бошқа касалликларни даволаганлар. Хинд табиблари эса мўмиёни қандли диабетда энг яхши восита, деб ҳисоблаганлар. Чунки у бу дардга чалинганларда чанқоқни, чарчок ҳиссини йўқотишга ёрдам беради. Шунингдек, бронхит, сийдик йўлида тош пайдо бўлиши, экзема каби дардларда ҳам беморларга мўмиё беришган. Уни сут ёки мева шарбатига қўшиб ичишади.

Гиппократ ва Ибн Сино асарларида мўмиё таянч-ҳаракат тизими касалликларини даволашда энг яхши восита сифатида тилга олинган. Қадимги Хитой савдогарлари, роҳиблари, сайёҳлари ва саркардалари узоқ сафарга чиққанда ўзлари билан бир бўлак мўмиё олиш-

унинг таркибидаги биологик фаол воситаларнинг миқдори ва мутаносиблиги бошқа воситалардан фарқли равишда, инсон танасига, унинг соғлигига умуман зарар етказмайди. Бу таркиби минг, балки миллион йиллар давомида шакланган бўлса ажабмас.

Мўмиё таркибида биргина микро ва макроэлементларнинг 50 га яқин тури, 80 хил биологик фаол моддалар, 6 хил аминокислоталар мавжуд бўлиб, уларнинг ҳар бири инсон танаси учун ўзига хос аҳамиятга эга. Қўшиқдан битта сўз олиб ташланса унинг жозибаси, оҳангдорлиги йўқолганидек, дори таркибида зарур қўшилмалардан бирортаси бўлмаса,

ЯХШИ КУНЛАРИМИЗ КЎП БЎЛСИН

Суҳбатдошимиз —
хушвоз хонанда
Озбек
НАЗАРБЕКОВ

санъат улуг даргоҳ. Элга манзур бўлиш учун қайсидир синовларни, босқичларни босиб ўтиш керак. Қолаверса, ўзбек санъати бедарвоза эмас. Қўшиқчиликни "касб"им деб бизнесга айлантириш ёки обрўйига пугур етадиган даражада олиб келишларига йўл қўймаслик керак. "Бир йилгитта қирқ хунар ҳам оз" деганларидек ёшлар қўшиқчиликдан ташқари яна бирор бир касбни бошини ҳам туттишса, бунинг ҳеч қандай зиёни йўқ. Мен кино соҳасида ҳам ўзимни синамоқчимман.

— Қўшиқчиликдаги тақлидга муносабатингиз қандай?

— Тўғриси айтсам, бошида мен ҳам устозларга ҳавас ёки тақлид маъносига қўшиқ куйлаганман. Лекин қўшиқчи санъат мактабини ўтагандан кейин ўз йўлини, ижро маҳоратини топмас яхши қўшиқ яратолмайди, тақлидлар таъсиридан чиқолмайди. Бугун танилиш мақсадида ўзини ўтга-чўкга ураётган санъаткор укаларим аввало миллий санъатимизнинг асл моҳиятини англашгани ўқиш, изланишдан толмаслигини хоҳлардим. Савияси саёз шёърлар, ярим-ёрти басталанган мусиқалар санъаткорнинг оёғига болта уради. Халқимиз миллий оҳангларга йўғрилган қўшиқларни соғинган. Бунга тўй-ҳашамларга борганимда миллий қўшиқларимизни маъза қилиб тинглашгаётганида гувоҳ бўлганман. Лекин санъатни "ўз қисмати"га айлантириб қўшиқ куйлаётган истеъдодли шогирд укаларим Алишер Турдиев, Азизбек Бекмуродовлар ижодига бефарқ эмасман.

— Дарҳақиқат санъаткор учун энг муҳими, ўз йўлини топиши, ўз ўрнини билишидир. Машраб, Чустий, Фурқат ғазаллари билан айтилган қўшиқларингизга халқнинг ихлоси баланд...

— Раҳмат. Илк бор Машрабнинг ғазалларини ўқиганимда ўзимда руҳий бир юксалишни туйганман. Кейин кўнглимда бу ғазалларни миллий оҳангга йўғириб қўшиқ куйлаш иштиёқи тушган. Харақатларим беиз кетмаганлиги учун қўшиқларим омалашиб кетди. Кейин Чустий, Фурқат ғазалларига мурожаат қилдим. Ундан ташқари семимли шоирларимиз Сирожиддин Сайид, Мухаммад Юсуф шёърлари билан куйланган қўшиқларимнинг ҳам ўзинга хош жойибаси бор.

— Яқинда "Халқлар дўстлиги саройида" "Сенинг дардинг" номи концерт дастурини бериш арафасида турибсиз. Мухлисларга тилақларингиз?

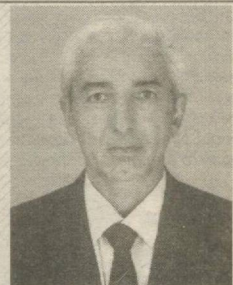
— Ҳар доим концерт беришдан олдин вужудимни орзиқишга ўхшаш ҳаяжон босади. Концертда мухлисларга аталган янги қўшиқларим бор. Халқимизнинг яхши кунларида бирага бўлиб, хизмат қилаётганимдан хурсандман. Кўнгилар доим куйқўшиқ билан нурафшон бўлсин.

— Суҳбатингиз учун раҳмат.
Адиба УМИРОВА

Суҳбатдошимиз сурхондарёлик машхур табиб, "Асқоргул-шифо" фирмаси раҳбари Рустам Боймуродовдир.

— Неча йилдан бери табобат билан шуғулланасиз?

— Болалигимдан, чунки ота-бобларимиз ҳам табиб бўлиб ўтишган. Эсимни танибманки, бирор бир ўсимлик менинг эътиборимдан четда қолмайди. Ҳали ўқувчилик давримдаёқ газета, журналларда бирор шифобахш ўсимлик ҳақида ўқиб қол-

ГИЁҲЛАРИМ ДАРДИНГИЗ ОЛСИН

сам, дарров қирқиб олиб йиғиб юрардим. Сўнграқ тиббиёт институтида ўқиган кезларимда эса бу соҳага бутун борлигим билан киришиб кетдим.

— Тайёрлаган дориларингизни қандай синаб кўрасиз?

— Аввало ўзимда. Чунки ўз организмимда ҳис қилсам, қандай ҳолатлар содир бўлишини билиб оламан.

— Доривор ўсимликларни қаердан оласиз?

— Ўлкамизнинг тоғу даштлари, қир-адирлари гиёҳларга бой.

Вақт топдим дегунча тоғларга чиқиб кетаман. Асосан Сурхондарё тоғларидан олиб келаман. Боботогнинг ҳар бир ўт-ўлани шифо.

— Асосан қайси касалликларни тузата оласиз?

— Мақтанаяпти демангу, деярли барча касалликларга малҳамларим бор. Ҳатто саратон, жигар церрози, инфаркт, хафакон каби огир хасталикларга чалинганлар ҳам шифо топилган.

— Даволаш қандай кечади. Бемор доимий назоратингизда бўладими, ё...

— Албатта, бемор бутунлай соғайиб кетмагунча, тиним билмайман. Бизга мурожаат қилганда ташхис қилдирамиз, даволаш вақти туғач натижасини кўрамай. Масалан, яқинда гижжага қарши дори ишлаб чиқдик. Чунки ҳозир бу касаллик жуда кўпайган. Одамлар буни чуқур тушунишмайди. Кўп ҳолатларда жигар, буйрак, қон қамайиши, эпилепсия, аёл ва эркаклар жинсий касалликлари каби кўплаб хасталикларнинг сабаби шу гижжага бориб тақалади. Биз ишлаб чиққан препарат клиник

шароитда 5 кунда гижжани бутунлай йўқ қилиш хусусиятига эга.

— Рустам ака, нима учун пойтахтга келиб, фаолият кўрсатмайсиз, ҳар тугул беморлар Сурхондарёга боришдан кўра Тошкентга келиши қулайроқ-ку?

— Мен кенгликка, эркинликка ўрганганман, шаҳарга кўниқолмайман.

— Фарзандларингиз ҳам табобатга қизиқадими?

— Биз аёлим билан бирга иш юритамиз. У ҳам асли ҳамшира, ҳозир аёлларни даволаш

да менга ёрдамчи. Фарзандларимга келсак, уларнинг бу йўлни туттишларини хоҳламасдим. Чунки менинг сочларим шу касбнинг машаққатидан эрта оқарди. Тоғ-тоғ оғиб, пиёҳ қидиришнинг ўзи бўлмайди. Лекин қонда борлиги сабабли кейжамада қизиқиш бор.

— Асли касбингиз хирурғ бўлсада умр бўйи табиблик қилиб келаётган экансиз. Бунинг боиси нимада?

— Мен касалликларни ҳам табибий йўл билан, ҳам табобат йўли билан даволаб кўрдим. Шунда табобат билан қилган малҳам кўпроқ натижа берганининг шохиди бўлдим. Шунинг учун ҳам бу йўлни танақулим.

— Суҳбатимиз якунида дардига шифо излаётганлар учун манзилингизни айтсангиз.

— Мени Сурхондарё вилояти, Денов тумани, "Мустақиллик" деҳқон-фермер уюшмаси Уроқ Қораев маҳалласига бориб сўрашсин, албатта ёрдам бераман.

— Самимий суҳбатингиз учун ташаккур. Инсонлар соғлигини тиклашда асло чарчамангиз.
Матлуба ШУКУРОВА

— Озод ака, келинг суҳбатимизни қўшиқчилик соҳасига кириб келишингиздан бошласак?

— Оилада 7 фарзанд эдик. Санъат йўлига киришимга оилавий шароитим тўғри келмасди. Ота-онам ҳам қўшиқчиликдан кўра даромадлорроқ касб бошини туттишимни хоҳлашарди. Аммо қўшиқ юрагимдан қайнаб-отилиб чиқаварарди. Яқин биродарларимнинг тўй-ҳашамларида қўшиқ айтганим учун акаларимдан даққи еган пайтларим ҳам бўлган. Вақти келиб Андижонда бўлиб ўтган қўшиқчилик кўрик-танловларида иштирок этиб, оғизга тушдим. Ҳаётимнинг энг мушкул давларида, энг огир дақиқаларида ҳам қўшиққа суянганман, қўшиқдан мадад олганман.

Мактабда ўқитувчим Абдувоҳид ака муסיқа сир-синаотларини ўргатган бўлса, устозим Мухриддин Холиқов эса катта санъат дошқозонида пиштиди. Илк бор қўшиғимни ҳам Мухриддин аканинг концертида куйлаб саҳнага чиққанман. Шундан сўнг истеъдодли бастакор Мусахон Нурматов билан "Кел эй, ёрим", "Ой юзинга оқ румол" каби бир қанча қўшиқларни яратдим. Маннон Уйғур номидаги санъат институти драма ва кино факультетида ўқишга киришим эса мени ижодий муҳитга янада яқинлаштирди.

— Табиийки, санъаткорнинг кўп вақти гастрол сафарларида, тадбирларда ўтади. Айтинг-чи, ота, эр сифатида оилага, фарзанд тарбиясига вақтингиз етадими?

— Мен оиладаги ўрнимга, оталик бурчимга лоқайд эмасман. Умр йўлдошим Назокатхон огир-енгли кунларимда суянч, ҳамфир, дўст. Назокатхоннинг оилада пазандалигини, фарзандлар тарбиясига каттиққўллигини қадрлайман. Кўчадаги миш-мишларга кўп ҳам ишонавермайди. Оиламга меҳр-муҳаббатим, ҳурматим борлиги учун ўзим ҳам жуда эҳтиёткорман. Фарзандларим Робия, Лайло ва Жабфаржоннинг тарбияси, хулқ-атвори, ўқиши билан жиддий шуғулланаман. Ўғлим Жабфаржоннинг қўшиқ айтишга қизиқиши, ҳаваси борлигини киргойилларидан сезаман.

— Озод ака, кимдир қўшиқчиликни "касб"га айлантирган бўлса, баъзилар "қисмат"га менгзашади. Сизнингча қўшиқчилик нима?

— Мен қўшиқчиликни касбдан кўра қисматга менгзаган бўлардим. Баъзи бир ёшлар "Мен санъаткор бўлишим керак", деб ёрдам сўраб келишади. Ахир

Муассислар: Ўзбекистон Республикаси Хотин-қизлар қўмитаси, Болалар жамғармаси ва «Соғлом авлод учун» Халқаро жамғармаси

Фойдаланилмаган қўлёмалар тахлил қилинмайди, муаллифларга қайтарилмайди, ёзма жавоб берилмайди.

«Шарк» наشريёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида чоп этилди. Тошкент, Буюк Турон кўчаси, 41-уй. Босишга топшириш вақти - 20.00. Босишга топширилди - 21.00

E-mail: oilavajamiyat@rambler.ru
oilavajamiyat@mail.ru

БОШ МУҲАРРИР: ДИЛБАР САЙДОВА

Бош муҳаррир: 134-86-91
Бош муҳаррир ўринбосари: 134-25-46
Қабулхона: (тел. ва факс) 133-28-20
Табриклар, эълонлар: 133-28-20
Бўлимлар: Оила - 133-04-35, 134-25-46
Бухгалтерия: 132-07-41

МАНЗИЛИМИЗ:
Тошкент - 700000
Амир Темур кўчаси,
1-тор кўча, 2-уй.
«Олой» бозори ёнида.

Газета тахририят компьютер базасида терилди ва саҳифаланди.

ҲОМИЙ: «Матбуот таркатувчи» акциядорлик компанияси

ОБУНА ИНДЕКСИ - 176
Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигида 027-рақам билан рўйхатга олинган.
Буортма Г - 532. Формати А-3, ҳажми 4 табоқ.
Адади - 14162
Саҳифаловчи — Ш. БАРОҚОВ
Расом — Н. ХОЛМУРОДОВ
Навбатчи — Д. ИБРОХИМОВ
Мусахҳиҳ — С. САЙДАЛИМОВ

1 2 3 4 5